

ΤΟΥ ἘΝ ἈΓΙΟΙΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ὉΜΙΛΙΑΙ ΔΥΟ
ΝΥΝ ΠΡΩΤΟΝ ἘΝΤΥΓΩΘΕΪΣΑΙ ΚΑΙ

πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας ἐπιφανέσκον Βασιλέα

ἘΝΡΙΚΟΝ ὁγδοὺν εἰς Ῥωμάνην

γλῶσσαν μεταγραφθεῖσαι ὑπὸ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΗΚΟΥ

Κανταβρυγίως.

D. IOANNIS CHRYSOSTOMI
homiliæ duæ, nunc primum in lucem æditæ, et
ad Sereniss. Angliæ Regē latinæ factæ, à

IOANNE CHEKO
CANTABRIGIENSI.

LONDINI, ANNO DOMINI

1543.

Chrysostomus

THE 30th 1841

TO THE HONORABLE

MEMBERS OF THE HOUSE OF COMMONS

IN PARLIAMENT ASSEMBLED

THE PETITION OF

THE FREE TRADING COMPANY

OF THE CITY OF LONDON

SHUNTHAT

THEY HAVE THE HONOR TO REQUEST

THAT THEY MAY BE PERMITTED

TO PRESENT A PETITION

TO THE HOUSE OF COMMONS

IN VIRTUE OF WHICH

THEY MAY BE PERMITTED

TO PRESENT A PETITION

TO THE HOUSE OF COMMONS

IN VIRTUE OF WHICH

THEY MAY BE PERMITTED

TO PRESENT A PETITION

TO THE HOUSE OF COMMONS

IN VIRTUE OF WHICH

THEY MAY BE PERMITTED

TO PRESENT A PETITION

TO THE HOUSE OF COMMONS

IN VIRTUE OF WHICH

THEY MAY BE PERMITTED

TO PRESENT A PETITION

Illustris. ac potētissi

MO REGI HENRICO OCTA-
VO, ANGLIAE, FRANCIAE, HIBER-

niæq; Regi, fidei defensori, ac in terris

secundum CHRISTVM ecclesiae

Anglicanae & Hibernicae

supremo capiti.

Vemadmodum cum
auri magnum pondus
in terre venis penitus
abditū inuenitur, Rex
potētissime, ad agri
illius dominū eius pos
sessio pertinet, & non
ad eū qui inuenerit: sic
posteaq; aliquot D.
Chrysostomi homili-

as nactus erā, quæ de græco conuersæ non erant,
neq; in lucem aspectumque hominū peruenerūt,
eas ad Maiestatem tuam, tāquam ad verum domi
num ac possessorem transferendas curavi. Nam
cum tanta eloquentia & eruditione fuerit Chry
sostomus, vt cognomen inde aureum inuenerit,
res aut sacras ac sublimes auro lōge pretiosiores
admirabili quadam facultate tractet, non debet
optimus author atque vberrimus in alterius cu
iusq; potius, quā in Maiestatis Tuæ possessio
ne permanere. Quod si iure Dominatus tui hoc

A 2

minime

EPIST AD SEREN.

minime vēdicares, tamē & Maiestas tua tāta est,
 & res ipsa talis, & oportunitas temporis tam ido-
 nea, & officium meū erga Maiestātē tuam tot me-
 ritis obstrictum, vt ad has homilias Maiestati tue
 offerēdas, singula hęc commouēre atq; excitare,
 vniuersa cogere me & pertrahere possint. Nā cū
 Maiestas tua omnibus corporis & animi orna-
 mentis abūdet, & cū regnum ditionēque tuā
 in pace ac bello, in religione describenda, in legi-
 bus ciuilibus constituendis, sic gubernaueris, vt
 eā florētissimā effeceris, & tanq; domiciliū omnis
 virtutis atq; humanitatis, consilio sapientiāq; tua
 collocaueris: oēs te subditi neq; verbis satis lauda-
 re atq; efferre, neq; re ipsa satis colere atq; amare,
 neq; vllis grati animi significationibus, animorū
 satis ardorē atq; obseruantiam declarare possunt.
 Etenim magna cum excellentiā principum reli-
 quorum, quos bellorum exitus calamitosos saepe
 alijs & miserabiles videm⁹ fieri, eos Maiestas tua
 Deo opt. max. equitatem tuam in suscipiendis, &
 prudentiam in persequendis rebus adiuvante, fe-
 lices atq; optabiles semper habuit, & pacis orna-
 menta, quę certē omnium ad vitę cultum spectan-
 tium adfluētia, multorum mercium exportatione
 atq; inuectione, literarum atq; humanitatis pro-
 gressionē, pietatis ac sanctitatis descriptione con-
 tinentur, tam late per alias gentes fusa manarunt,
 vt admirabilitatem magnam considerantibus illas
 & cogitatione tractantibus faciat. Cum verò prę-
 termissa regni administratione in Maiestātē tuā
intuen-

HENR. REGEM ANGL.

intuentur, nihil intelligunt esse pulchrum & admirabile, nihil principe viro regeq; dignum, quod nō in Maiestate tua expressum atq; eminens splēdescat, nullum lumen consilij atq; ingenij, nullam rerum perspicientiam atque solertiam, nullā rem gloriosā atque illustrem, non æquitatem, & moderationem, nō animi excelsitatem & altitudinē, non regiam gravitatem cum summa comitate & sermonis affabilitate iunctā, cuius magnitudo non cæterorum principum laudes ac virtutes obscure, & omnium oculos animosque ad Maiestatem tuam cōuertat, & vi quadā sua ad se trahat.

De re ipsa autem quid dicere me oportet? Nā si hęc Chrysostomi scripta, vel tractatione negocij, vel genere rei quod explicatur, vel populari dicendi forma, vel cōmunis vitę institutione metiremur, nihil esse inueniemus vel artificiosius ad imitandum, vel vberius ad tractandum, vel accommodatius ad audiendum, vel vtilius ad persequendum. Neque enim confuse in eo aut perturbate singula dicuntur, sed apte & distribute suis locis collocantur, neq; res abiectæ aut viles assumuntur, sed diuinę ac salutare repetuntur, non res nimis abstrusas atq; abditas enunciat, sed argumenta ē vita quotidiana & more cōmuni expromit, & quod non in postremis est res in vita expetendas, & post vitę nostrę cursum sperādas, animis nostris inserit. Cuius neque gravitatem in dicendo, neque vim in permouendo, neq; perspicuitatem in explicando, neq; suauitatem in delectando

EPIST. AD SEREN.

quisquā non dico superare contendendo, sed ne exaequare quidem laborando aut nitendo potest. Cum igitur antiquitatis literariae monumēta & scripta quēdam religionis nostrę contineant, tum de honestis cogitationibus iustisq; factis, & humanis actionibus suscipiendis, tum de morte perferenda & aduersis rebus tollerādis, in quibus vsus vitę nostrę fere vertitur, non alienum videbatur ista ad Maiestatem tuam, qui dux vitę nostrę, pastor populorū, magister morum legumq; existis, non discendi causa quod perpetua vitę cōsuetudine facis, sed recognoscendi gratia mittere.

Huius festi celebritatē, & noui anni primordia, omnes lubentibus animis tanto magis gratulamur, quanto nobilius Maiestas tua, Dei optimi max. beneficio, ac singulārī voluntatis suę erga te testificatione, pręteritum annū terminauit, ac hostium repentinas & nec opinatas incursiones fregit, & primarios quosq; Scotos ad deditiōnem compulit. Pro quo tam felici rerum euentu diuinitus tibi indulto, vt oēs subditi tui Deo gratias agunt, ita communibus votis huius anni venientis initio precantur, vt quā diutissime prospere ris, & quāto longius regnas, tanto felicius viuas. Par est autem omnes in quibus cogitatio aliqua seruandę societatis humanę & religionis nostrę est, inprimis quod D. Paulus pręcepit pro regibus, pro his qui in excelsō loco & gradu sunt, preces Deo adhibere, vt societas & conuictus hominum teneatur, & cum tranquillitate ac constantia uiuatur

HENR. REGEM ANGL.

viuatur, ne gentibus ipsis deteriores & perniciosiores simus, quæ (vt de Persis & Aegyptijs memoratur) in publicis & priuatis omnibus sacris ac ceremonijs deorum, pro ciuibus omnibus cõmuniter, pro rege seorsim precabatur, q̃ profusarum pro rege precationũ fructus, nõ modò in regem, verumetiã in omnes ciues redundaret. Et cum in administranda repub. nihil principibus charitate ac beneuolentia subditorum gratius ac suauius esse solet, tum leuiiores illorum labores ac melius collocati esse videtur, cum ciues eam quam in animo inclusam beneuolentiam habent, idoneis temporibus, voce, labore, omni ope atq; obseruantia testificantur. Quanquã autem magnificentia atq; sumptu donandi, alios non consequimur, studio tamen erga Maiestatem tuam atq; obseruantia ne quaquam inferiores sumus, vt quibus opibus ac corpibus quibus alij alios antecellunt, comparari cum ceteris nõ possimus, animo tamẽ ac volũtate quæ cõmunis omniũ esse debet nequaquã superemur.

Itaq; quod de meipso extremo loco dicendum fuit, cum tãtam munificentiam erga me Maiestas tua contulerit, quantam maximam humilis abiectusq; homo à Principe nobilissimo ac potētissimo sperare poterat, debebam tanto magis præ cæteris eniti atq; incumbere, vt aliquid tandem Maiestatis tuæ expectatione non indignum pariam, quanto maior atq; vberior gratuita tua & voluntaria munificẽtia erga me fuit. Nam primo me ante aliquot annos in Magistri Butti humanissimi
viri

EPISTOLA

viri & optimi patroni mei ædibus & Thomam
Smithum socium atq; æqualem meum in Schola
sticos tuos cooptasti, quod singularis cuiusdam
inductionis tuæ & præcellentis virtutis fuit, dein
de etiam græcæ lectioni tuæ Cātabrigiæ præfecisti
in qua re magna accessio Maiestatis tuæ prome-
ritorum facta est, vt ea quæ in me nascens quasi
scintillula prælucebat benignitate & munificentia
tua ad aliquā mediocritatem, si fieri posset, exusci-
taretur. Quocirca cū par sit Maiestatem tuam ali-
quem sumptuum tuorum, atq; impensarum fru-
ctum percipere, effeci vt non modò studia Aca-
demiæ nostræ infinite magnificentiæ tuæ præsidia
& quotidiani laboris nostri vtilitates adipiscantur:
sed etiam vt aliqua studij ocijq; mei ratio apud te
constet, vt si Maiestas tua hīs initijs studiorū no-
strorum quæ maiestati tuæ nunc offero, fauere ve-
lit, non modò preclare hanc operam positam &
collocatam putem, sed etiam ad alias maiores res
suscipiendas & conficiendas exciter. Dominus
Iesus Maiestatem tuam longè florētissimam per-
petuò seruet. Cantabrigiæ ad festum Natiuitatis
Domini. Anno, 1543.

Tuæ Maiestatis Scola-
sticus & assiduus precator

Ioannes Cbecus.

ΤΟΥ ἉΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣ
ΤΟΜΟΥ ἘΝ ΤΑΙΣ ΚΑΛΑΝΔΑΙΣ ΜΗ

προελθόντος τῷ Ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας Φλαβι-
άνῳ ἐλήχθη ἡ τῶν πρεσβυτέρων ἱερωσύνη
ομνίας, ὡς κατὰ τὴν πόλιν χορείας
Τελουώτων, καὶ εἰς τὸ ῥητόν τοι
ΑΠΟΣΤΟΛΗ,

ΠΑΝΤΑ Εἰς ΔΟΥΛΑΝ ΘΕΟΥ ΠΟΙΕΙΤΕ.

α. κορ. ι.

Αθάπορ χορός τὸν κορυ-
φαῖον ἐπιζητεῖ, ὡς ναυτῶν
πλήρωμα τὸν κυβερνήτην,
ὅτῳ καὶ τῶν ἱερέων τάττων
ὁ σύλλογος, τὸν ἀρχιερέα
καὶ κοινόν ἐπιζητεῖ πατέ-
ρα τήμερον. Ἀλλ' ὡς μὲν
τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ πλάγιου,
πολὺ καὶ τὸ κόσμον, καὶ
τῆς ἀσφαλείας, ἡ δὲ πρὸ

ἐσώτων ἀπουσία παραπαῖται πολλάκις, ἐν ταῦτα δὲ
ὄνυχ' οὕτως. Εἰ γὰρ καὶ μὴ τῇ σαρκὶ πάρεσις, ἀλλὰ τοῦ
πνευμαῖσι πάρεσις, καὶ νυνὶ μεθ' ἡμῶν ἐσιν οἶκοι καθήμενοι,
ὡσπερ καὶ ἡμεῖς μετ' ἐκείνου ἐν ταῦτα ἐσώτες. Τοιαύτη
γὰρ ἡ τῆς ἀγάπης δύναμις, τὸς ἐκ πολλῶν διασκήματος
ὄντας σωσάγειν εἴωθε καὶ σωσθεῖν. Τὸν γοῦν ἐν ἁλλοῖς
διατρίβοντα, καὶ μακροῖς διεργόμενον ἡμῶν πελάγεσιν
ἐν φιλῶμεν, καθ' ἑκάστην ἡμέραν φανταζόμεθα ἐκεῖ, ὡ-
σπερ οὐκ ὅταν πρὸς τινὰ ἀνδρῶς ἔχωμεν, ὅδε ἐγγὺς ἐσώ-
τα πολλάκις βλέπειν δοκῶμεν. ὅτως πρὸς τὴν μὲν ἀγά-
πης, οὐδὲν βλάβη ἐκ τοῦ καὶ τὸν τόπον διασκήματος,

Β

ἀπονήσης

ἀπόσης ἢ ὁδὲν ὀφελῶς ἐκ τῆς τῶν τόπων ἐγγύτητος.
 Πρώτῳ γοῶν ἡμῶν ἐγκωμιαζόντων τὸν μακάριον Παῦλον
 ὅτως ἐσκιρτήσατε, ὡς αὐτὸν ὁρῶντες πρὸντα. Καί τοι τὸ
 μὲν σῶμα ἐν τῇ βασιλίδι κεῖται ῥώμῃ, ἢ ψυχὴ ἐν ταῖς
 χερσὶ τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὅμως ἡ τῆς ἀγάπης δύναμις πρὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν αὐτὸν ἔθηκε τῇ ἡμετέρῳ. Καὶ ἐβουλόμην ἢ
 ἔμειναι εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόδεισιν καθεῖναι καὶ τήμερον,
 ἀλλὰ πρὸς ἑτέρα κατεπίγοντα ἡμῖν ὁ λόγος ὤρμηται,
 τὰ σήμερον ὑπὸ τῆς πόλεως ἀπάσης ἀμαρτηθεῖντα. Τὸς
 γὰρ ἀκρόντας τῇ ἐγκωμίῳ Παύλου, πρότερον τῆς ἀρετῆς
 τοῦ Παύλου ζηλωτάς εἶναι χρὴ, εἴτα τοιαύτης ἀκροάσε
 ως ἀξίους. Ἐπεὶ οὖν πάρεσι ἡμῖν ὁ πατήρ, φέρε
 ταῖς εὐχαῖς ταῖς ἐκείνου θαρσύνσαντες, τῆς πρὸς ὑμᾶς
 διδασκαλίας ἀψώμεθα. Καὶ γὰρ Μωϋσῆς οὐ πρῶτον τοῦ
 σώματος τοῖς πολεμῶσι, οὐδὲν ἔλαττον τῇ πολεμουμένῳ
 ἀλλὰ καὶ πολλῶν πλείον τῶν εἰς τὴν μάχην συνῆλθεσαν
 ἐκείνῳ, τῇ τῶν χειρῶν ἐκτάσει τὰ πρᾶγματ' αὐτῶν οἰκείων
 ἐπαύρων, καὶ φοβερὰ τοῖς ἐναντίοις ποιῶν. Ὡστερ γὰρ ἡ τῆς
 ἀγάπης δύναμις ὁ δεινὸς διασημαὶ τόπος, ὅτως ὁδὸς
 ἡ τῆς εὐχῆς ἐνέργεια, ἀλλ' ὥστερ ἐκείνη τὸς ἀλλήλων ἀφε
 σῶτας συνδίδει, οὕτως καὶ αὕτη τοὺς πόρρωθεν ὄντας, τὰ μέ
 γιστα ὠφελεῖν δυνήσεται. Θάρρουντες τοίνυν ὑπὸ τῶν
 μάχην χωρῶμεν. Καὶ γὰρ εἰ ἡμῖν πόλεμος συνῆκε νυνὶ,
 ἐκ Ἀμαλκιτῶν ἐπελθόντων καθάπερ τότε, οὐδὲ ἑτέρων
 τινῶν βιρβάρων ἢ ἰδραμόντων, ἀλλὰ δαιμόνων πομπευ
 σάντων ἐπὶ τῇ ἀγορᾷ. Αἱ γὰρ διαβολικαὶ παννυχίδες αἰ
 γινόμεναι σήμερον, καὶ τὰ σκάμματα, καὶ αἱ λοιδορίαι,
 καὶ αἱ χοροὶ αἱ νυκτεριναί, καὶ ἡ ἡγέλας αὕτη κω
 μωδία, πάντος πολέμου χαλεπώτερον τὴν πόλιν ἡμῖν
 ἐξηχμαλώτισαν. Καὶ δεὸν ἐπὶ τούτοις κατεσάλασθαι, πενθεῖν
 κατὰ δυνά

κατὰ δ' ἑαυτοῦ, καὶ τὰς ἡμαρτηκότας, καὶ τὰς ἀπὸ ἡμαρτηκό-
 τας, τοὺς μὲν, ὑπὲρ ὧν ἐπλημμέλησαν, τοὺς δὲ, ὑπὲρ
 ὧν τοὺς ἀδελφούς ἐίδον ἀγχιμονήσαντας. Περιχαρὴς
 ἡμῖν ἡ πόλις γέγονε, καὶ παῖδ' ῥα κατεσεφανώσατο, καὶ κα-
 θέπερ γυνὴ φιλόκοσμος, καὶ πολυτέλης, οὕτως ἡ ἀγορὰ
 φιλοτίμως ἐκαλλωπίσατο σήμερον, χρυσία ποριθεμένη,
 καὶ ἱμάτια πολυτέλη, καὶ ὑποδήματα, καὶ ἑτέρα τινὰ τοιαῦ-
 τα τῇ ἐν τοῖς ἐργασήριοις, ἐκάσθου τῇ τ' οἰκίῳ ἔργῳ ἐπι-
 δείξει, τὸν δ' ὁμοτέχον παραδραμεῖν φιλονεικοῦντα.
 Ἀλλ' αὕτη μὲν ἡ φιλοτιμία ἐκ τῆς παιδικῆς ὁδὸς διανοίας, καὶ
 ψυχῆς ὁδὸν μέγα εἶδε ὑψηλὸν φανταζομένης, ἀλλ' ὅμως ὁ
 πρῶτος ἐπισύρει βλάβην, ἀλλ' ἀνόητός ἐστι μόνον αὐτὸς
 δὲ, γελῶτα κατὰ χεῖρας, τῇ πορίᾳ ταῦτα ἐπουδ' ἀκότῳ.
 Εἰ γὰρ καλλωπίζει βούλει, μὴ τὸ ἐργασήριον ἀλλὰ τὴν
 σαυτοῦ ψυχὴν, μὴ τὴν ἀγορὰν ἀλλὰ τὴν διάνοιαν, ἵνα
 ἄγγελοι θαυμάσωσι, καὶ ἀρχάγγελοι τὸ γινόμενον ἀποδεί-
 ξωσι, ὅτι ὁ τῶν ἀγγέλων δεσπότης ἀμείψῃται σε ταῖς παρ-
 ἑαυτῇ δωρεαῖς. Ὡς αὕτη γὰρ ἡ ἐπίδειξις ἡ νῦν γινόμενη, καὶ
 γελῶτα καὶ βασκανία φέρει, πρῶτον μὲν τῇ ὑψηλοτέρῳ τὴν
 διάνοιαν γελῶτα, πρῶτον δὲ τῇ τὰ αὐτὰ νοσοῦντων βασ-
 κανίᾳ καὶ φθόνῳ πολυῷ. Ἀλλ' ὁ πόρ' ἐφίω, οὐ τοσούτων
 ἐγκλημάτων ἀξία αὕτη ἡ φιλοτιμία. Οἶδ' ὅτι τοῖς κα-
 πηλείοις ἀγῶνες γινόμενοι σήμερον, οὕτοι με μάλιστα ἔδου-
 νῶσι, καὶ ἀσεβείας καὶ ἀσωτίας ἐμπεπλησμένοι πολλῆς,
 ἀσεβείας μὲν ὅτι πρῶτον τῶν ἡμερᾶς οἱ ταῦτα ποιοῦντες,
 ὅτι οὐκ ἐκείνους, ὅτι νομίζουσιν ἐκ τῆς νομηνίας τὸ μὲν τὸ
 τοῦ μετ' ἡδονῆς καὶ εὐφροσύνης ἐπιτελέσαι, καὶ τὸν
 ἀπαντα τοιούτου ἔχειν ἐνιαυτόν· ἀσωτίας δὲ ὅτι ὑπὸ τῶν
 ἐν γυναικὶ καὶ ἀνδρὶ πότνια πληρώσαντες, μετὰ πολ-
 λῆς τῆς ἀσωτίας τὸν ἄκρατον ἀπῶσι. Ταῦτα ἀνάξια τῆς

ἡμετέρας φιλοσοφίας καὶ ὑμεῖς μὴ ποιῆτε, καὶ ἑτέρους
 ποιῶντας πορίσθητε, καὶ οἰκέτας, καὶ φίλους, καὶ γέ-
 νους. Οὐκ ἤκουσας Πάυλου λέγοντος; Ἡμέρας πρᾶτῃς θε-
 γαλ. δ. καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτοὺς φοβεῖσθαι ὑμᾶς μὴ πως
 εἰκὴ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς. Ἄλλως ἢ ἐκ τῆς ἐχάτης ἀνοίας
 ἂν εἴη, ἂν τῆς μιᾶς ἡμέρας, εἰ δὲ ξιὰ γένοιτο, καὶ τὸ παντὸς
 τὸ προσδοκᾶν ἡμεῶν: οὐκ ἀνοίας δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ
 διαβολικῆς ὑπεργείας ἡ κρίσις αὐτῇ, μὴ τῇ οἰκείᾳ ἀποδοῖ
 καὶ προθυμίᾳ, ἀλλὰ ταῖς τῶν ἡμερῶν πορίσδ' οἰς, τὰ κατὰ
 τὸν βίον ὑπὸ τῆς ἐπιμελίας τῶν ἡμετέρων. Δεξιὸς ὁ ἡμετέρων ἐσσε-
 σοι δ' ὅλου, ὅτι καὶ ἐν νοσηρίᾳ μεθύης, ἀλλ' ἐὰν καὶ ἐν νο-
 σηρίᾳ, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν, τὰ κατὰ θεὸν δοκούμενα
 ποιῇς. Πονηρὰ γὰρ ἡμέρα καὶ ἀγαθὴ γίνετ', οὐ πρὸς τὴν οἰ-
 κείαν φύσιν, ὅθεν γὰρ ἡμέρα δ' ἐν ἡμέρᾳ ἡμέρας, ἀλλὰ πρὸς
 τὴν ἡμετέραν ἀποδοῖ καὶ ἐπιθυμίαν. Ἄν δ' ἰκανοποιῶν
 ἐργάσῃ, χρηστὴ σοι γέγονεν ἡ ἡμέρα. Ἄν ἀμαρτίαν ἐργάσῃ,
 πονηρὰ καὶ κολάσεως γέμουσα. Ἄν ταῦτα φιλοσοφῇς, καὶ
 οὕτω διακείμενός τις, ἀπαντὰ δεξιὸν ἔξῃς τὸν ἡμετέρων,
 εὐχὰς, ἐλεημοσιύας καθ' ἑκάστην ἐργαζόμενος τὴν ἡμέ-
 ραν. Ἀνδ' ἐκ τῆς κατὰ τὸν ἀρετῆς ἀμελείας, ἀρχαῖς δὲ με-
 νων, καὶ ἀριθμοῖς ἡμερῶν, ἐμπιστεύσης σοὺ τῆς ψυχῆς τὴν
 εὐφροσύνην, πάντων ἐρημος ἐστὶ τῶν ἀγαθῶν. Ὅπως οὖν
 καὶ ὁ διάβολος σιωπᾷ ὡς καὶ ἀποδοῖ ἄλλω ἡμῖν ἐκλύσαι
 τὸς ποδοὶ τὴν ἀρετὴν νόμους, καὶ τῆς ψυχῆς σβῆσαι τὴν
 προθυμίαν, ταῖς ἡμέραις ἐπιγράφειν ἐπαίδευσεν τὰς
 εὐπραγίας καὶ τὰς κακοπραγίας. Ὁ γὰρ πείσας ἑαυτὸν
 ὅτι ἡμέρα ὅτι κακὴ καὶ ἀγαθὴ, οὕτως καὶ τῇ κακῇ τὸ ἀγαθὸν
 ἐργῶν ἐπιμελήσεται, ὡς εἰκὴ πάντα ποιῶν, καὶ ὅθεν ὠφελῶν
 διὰ τὴν τῆς ἡμέρας ἀνάγκην, οὕτως καὶ τῇ ἀγαθῇ πάλιν
 τὸ ἐργάσεται, ὡς ὅθεν ἐκ τῆς οἰκείας πρᾶβλαπτόμενος
 ἐπιθυμίας

ῥαθυμίας, διὰ τὴν τῆς ἡμέρας ἐνκληρίαν. Πάλιν καὶ ὅπως
ἐκατόρῳθεν τὴν ἑαυτοῦ προδῶσαι σωτηρίαν ὅτι ποτὲ μὲν
ὡς ἀνόνητα πονῶν, ποτὲ ἢ ὡς πόριτῃ, ἐν ἀργίᾳ ὁ πονηρίας
βιώσει. Ὁποῦ οὖν εἰδότες φέγγειν δεῖ τοὺς διαβόλους τὰς
μεθοδεύσεις, καὶ ταύτην ἐκβάλλειν τῆς διανοίας τὴν ψυ-
χὴν, καὶ μὴ πρᾶττειν ἡμέρας, μὴδὲ τὴν μὲν μισεῖν, τὴν
δὲ φιλεῖν. Οὐ γὰρ ἵνα ἡμᾶς εἰς ῥαθυμίαν ἐμβάλλῃ μόνον,
ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ δημιουργήματα τοῦ θεοῦ διαβάλλῃ, ταῦτα
ὁ πονηρὸς ἐκείνῳ σκαλωεῖ δαίμων, καὶ εἰς ἀσέβειαν ὁμῶς
καὶ εἰς ῥαθυμίαν, τὰς ἡμετέρας καθελκύσαι βουλόμεν
ψυχᾶς. Ἀλλ' ἡμᾶς ἀρπησάτω χεὶρ, ὅτι σαφῶς εἰδέναι, ὅτι
οὐδὲν κακόν, ἀλλὰ ἀμαρτία μόνον, καὶ ὁ δὲ ἀγαθὸς ἀλλὰ
ἀρετὴ μόνον, καὶ τὸ διαπάντων ἀρέσκειν θεῷ. Οὐ ποιεῖ με-
θὲν εὐφροσύνην, ἀλλ' εὐχὴ πνευματικὴν. οὐκ οἶνος, ἀλλὰ λό-
γῳ διδασκαλικός. ὁ οἶνῳ χεῖμῶνα, ὁ δὲ λόγῳ γαλή-
νην ἐργάζεται, ἐκείνῳ θόρυβον ἐπιστράγει, ὁτος ταραχὴν
ἐκβάλλει, ἐκείνῳ σκοτοὶ τὴν διάνοιαν, ὁτ' ἐσκοτισμέ-
νην φωτίζει, ἐκείνῳ ἀθυμίας τὰς οὐκ ὄντας ἐμβάλλει, ὁ-
τος καὶ τὰς ὄντας ἀπελαύνει. Οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐνθυμίαν
καὶ εὐφροσύνην ποιεῖν ἔωθεν, ὥς τὰ πόδι φιλοσοφίας
λόγματος, τὸ τὴν πρῶτον ὑπόδοξον πραγμάτων, τὸ πρὸς
τὰ μέλλοντα κεκηνέναι, τὸ μηδὲν τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον
εἶναι νομίζειν, μὴ πλῆτορ, μὴ διωασείαν, μὴ τιμᾶς, μὴ
θεραπείας. Ἀντὶ ταῦτα εἰδὼς φιλοσοφεῖν, καὶ πλουτουῦντα
θεῶν ἢ τινὰ, οὐ διχθήσῃ τῷ φθόνῳ. καὶ εἰς πονήριον κατὰ
πίστιν, ὅτι ταπεινωθήσῃ τῇ πτωχείᾳ. οὕτω διαπαντὸς ἐορτά-
ζειν διώσασαι. Τὸν γὰρ χριστιανόν, ὅχι μὴνας, οὐδὲ νομηνί-
ας, ὁ δὲ κύριακός ἐορτάζειν χεῖρ, ἀλλὰ διαπαντὸς τοῦ βίου
τὴν αὐτῇ πρέπουσαν ἐορτὴν ἄγειν. Τίς δὲ αὐτῷ
πρέπουσα ἐορτὴ ἀκδσωμένῳ Πάυλῳ λέγοντι. ὥς ἐορτάζει α. κορ. ε.

ζώμεν μὴ γὰρ ζύμην παλαιὰ μὴδὲ γὰρ ζύμην κακίας καὶ πονη-
 ρίας ἀλλ' γὰρ ἀζύμοις ἐλικρινείας καὶ ἀληθείας. Ἀρτοίνω-
 καθαρόν ἔχης τὸ σωματικό, ἐορτίζῃς ἔχης διαπαντός, χρι-
 σταῖς σωματικῶς ἐλπίσι, καὶ ἐν βυθῶν τῇ τ' μελλόν-
 των ἀγαθῶν προσδοκίᾳ. Ὡς περ οὖν αὐτὸν ἀπαρρησίασον
 ἔχης, ὅτι ἀμαρτημάτων πολλῶν ὑπένδυτος ἦς, καὶ μυρία
 ὥσιν ἐορταί, καὶ πανηγύρεις τῶν πενθούωντων, ὁ δὲ ἄμει-
 νον διακείσῃ. Τί γὰρ ὄφελός μοι λαμπρὰς ἡμέρας, τῆς
 ψυχῆς ἐσκοτισμένης μοι τῷ σωματικῷ. Ἴδὲ ἀρὰ τὴν καὶ
 καρπώσατο ἀπὸ νομηνίας βάλει ἐκείνο ποίησον. Ὅταν
 ἴδῃς ἐν ἑαυτῷ πληρωθῆναι, εὐχαρίστησον τῷ θεῷ δευρότῃ,
 ὅτι σε εἰσήγαγεν εἰς τὴν πόριον τούτων τῶν ἐν ἑαυ-
 τῷ, κατὰ νύξον σου τὴν καρδίαν, ἀναρίθμησά σου τὸν
 χρόνον τῆς ζωῆς, εἰπέ πρὸς ἑαυτόν. Αἱ ἡμέραι τρέχουσι
 καὶ παύονται, οἱ ἐν ἑαυτῷ πληροῦνται, πολὺ τῆς ὁδοῦ
 προσκόψαμεν, ἀρὰ τὴν ἡμῶν εἰργασαι καλόν; ἀρὰ μὴ κενὸν
 καὶ ἐρημὸν δικαιοσύνης ἀπελευσόμεθα; τὸ δικαστήριον
 ἐπὶ θύρας, πρὸς γῆρας ἡμῶν ἐπέγειρε λοιπὸν ἡ ζωὴ.
 Ταῦτα ἀπὸ νομηνίας φιλοσόφει, ταῦτα ἀπὸ τῆς πόρι-
 οῦ τῶν ἐν ἑαυτῷ ἀναμνησκόντων. Τῆς μελλούσης ἡμέρας,
 ἀναλογιζώμεθα, μὴ ποτὶ καὶ πρὸς ἡμᾶς εἶπεν τις ἐκείνο, τὸ
 πρὸς τοὺς Ἰσραήλους εἰρημνίου τῷ προφήτῃ. Ὅτι ἐξέλιπον
 γὰρ ματαιότητι αἱ ἡμέραι αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν μετὰ
 ἀπόνειός. Ταύτην τὴν ἐορτὴν ἢν εἶπον ἐγὼ τὴν διηνεκῆ
 καὶ πόριον ἔσται οὐκ ἀναμνησκόμεθα, ὁ δὲ πόριον γραφομέ-
 νην ἡμέραις, καὶ πλῆσι. ὅτι πένθος ὁμοίως ἄγειν διωθήσε-
 ται. Οὐ γὰρ χρημάτων ἐνταῦθα χρεία, ὁ δὲ εὐπορίας, ἀλλ' ἀρε-
 τῆς μόνης. Οὐκ ἔχεις χρημάτων; Ἀλλ' ἔχεις τὸ θεῶν φόβον
 πάντων χρημάτων εὐπορώτερον θησαυρόν, οὐκ ἀναλίσκόμε-
 νον, οὐ μετὰ βαλδόμενον, οὐ διαπανάμενον. Ἴδε εἰς τὸν
 ἄρανον

Ψαλ. οζ.

οὐρανὸν τοῦ οὐρανοῦ, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν, τὸν αἶρα,
τὰ γένη τῶν ζώων, τὰ παντοδραπὰ φυτὰ, τὴν φύσιν τῶν
ἀνθρώπων ἅπασαν. Ἐννόησον ἄγγελους, ἀρχαγγέλους, τὰς
ἀνωτέρω δυνάμεις, ἀναμνήσθητι ὅτι ταῦτα πάντα τοῦ
θεοῦ σου ὅσι κτήματα. Οὐκ ὅσι δὲ οὕτως ἐν πόρῳ θεοῦ
ἀπό τοῦ δουλοῦ πένητα εἶναι, ἵνα ἴδω τὸν ἑαυτοῦ κύριον
ἔχει. Τὸ πρᾶτρεϊν ἡμέρας ὁ χριστιανικῆς φιλοσοφίας ἀλλ'
ἐλληνικῆς πλάνης ἐστίν. Εἰς τὴν ἀνω πόλιν ἀπεγρέψω,
εἰς τὴν ἐκεί πολιτείαν τελῆς, ἀγγέλοις σωτὸρ ἀνέμιξας,
οὐκ ἐστὶ φῶς εἰς σκότῳ λήγον, οὐδὲ ἡμέρα εἰς νύκτα τε-
λευτῶσα, ἀλλὰ διαπαντὸς ἡμέρα, διαπαντὸς φῶς. Πρόσ-
εκεῖνα τοίνυν βλέπωμεν διαπαντὸς. Τὰ ἄνω γὰρ φησὶ ζῆ
τέετε, οὐ ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος. Οὐ-
δὲ ἔχεις κοινόν πρὸς τὴν γῆν, ἐνθα ἡλίου δρόμοι, καὶ πόρι-
οδοί, καὶ ἡμέραι, ἀλλ' ἐὰν ὀρθῶς ζῆς, ἡ νύξ ἡμέρα σοι γίνετ'.
Ὡς περ οὖν τοῖς ἐν ἀσελγείᾳ καὶ μέθῃ καὶ ἀκολασίᾳ βιῶσιν,
ἡ ἡμέρα αὕτῃ πρὸς τὸ τῆς νυκτὸς μετασρέφετ' ἐν σκότῳ,
οὐ τὸ ἡλίου σβέννυμνόν, ἀλλὰ τῆς ἐκείνων διανοίας σκο-
τιζομένης τῇ μέθῃ. Τὸ πρὸς ἡμέρας ἐπὶ οὐδὲ τοιαύτας, καὶ
πλείονα ἐν αὐταῖς διέχεσθαι ἡδονήν, καὶ λύχνης ἀπῆεν, ἐπὶ
τῆς ἀγορᾶς, καὶ σεφανώματα πλέκειν, παιδικῆς ἀνοίας
ἐστίν. Σὺ δὲ ταύτης ἀπώλλαξαι τῆς ἀσθενείας, καὶ εἰς ἀν-
δρας τελῆς, καὶ εἰς τὴν τῶν ὀρατῶν ἐν γράφῃ πολιτείαν,
μὴ τοίνυν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς ἀνακαύσης πῦρ αἰσθητῶν,
ἀλλ' ἐπὶ τῆς διανοίας ἀναψον φῶς πνευματικόν. Λαμβά-
τω γὰρ τὸ φῶς ὑμῶν φησὶ ἐμπροσθεν τοῦ ἀνθρώπου ὅπως
ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑ-
μῶν τὸν ἐν τοῖς ὀρατοῖς. Τὸ τοῦ φῶς, πολλὴν σοι φέρει
τὴν ἀμοιβήν, μὴ τὴν θύραν τῆς οἰκίας σεφανώσης, ἀλλὰ
τοιαύτην ἐπίδωξαι πολιτείαν, ὥστε τὸν τῆς δικαιοσύ-
νης

Κολ. γ.

Ματθ. ε.

νῦξ

νης εἴφανον, τῇ σῇ κεφαλῇ ἥξᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ δέξασθαι
χειρός. Μηδὲν εἰκῇ, μηδὲ ἀπλῶς γινέσθω, οὕτω Παῦλ
α. κορ. ι. ἐπέταξε πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιῆν. εἴτε γὰρ ἐδίετε, φη-
σὶν εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιῆτε.
Καὶ ὥς ἐστὶ φησὶ φαγεῖν καὶ πίνειν εἰς δόξαν θεοῦ;
Κάλεσον πένητα, κοινὸν πότισον τῆς τραπέζης τοῦ Χρι-
στοῦ, καὶ εἰς δόξαν θεοῦ ἔφαγες καὶ ἐπες.

Ἄλλ' ὃ τὸ μόνον ἐπέταξεν εἰς δόξαν θεοῦ ποιῆν,
ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἀπαντα. οἷον δεῖν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν ἀγο-
ράν. καὶ οἷον δεῖν οἶκοι μέναι. ἀμφοτέρω διὰ τοῦ θεοῦ γινέ-
σθω. καὶ πῶς δεῖν ἀμφοτέρω ταῦτα γίνεσθαι διὰ τοῦ θεοῦ;
Ὅταν εἰς ἐκκλησίαν βασιλείης, ὅταν ἐν χῆς μέτῃης, ὅταν
διδασκαλίας πνευματικῆς. ἢ πρόσθε εἰς δόξαν θεοῦ
γέγονε. πάλιν δεῖν οἶκοι διὰ τοῦ θεοῦ μέναι. πῶς καὶ τίνι
τρόπῳ; Ὅταν ἀκρόσης δορυβείας, ἀταξίας, πομπῆς διαβο-
λικῆς, πονηρῶν ἀνθρώπων καὶ ἀκολάσων τῶν ἀγορῶν πε-
πληρωμένῳ, οἶκοι μένε, καὶ τῆς ταραχῆς ἀπαλλάτῃς ταῦ-
της, καὶ ἐμείνας εἰς δόξαν θεοῦ.

Ὡστε καὶ τὰς οἶκοι διαβείας καὶ τὰς ἐξόδας, δεῖν δυνατὸν
ποιεῖσθαι διὰ τοῦ θεοῦ, ὅτε καὶ ἐπαινεῖς καὶ ψόγῃς. Καὶ πῶς
δεῖν εἰς δόξαν θεοῦ τινὰ ἐπαινεῖσαι καὶ αἰτιάσασθαι; Καθε-
ζεοὶ πολλὰς καὶ τοῖς ἐργασηρίοις, ὁρᾷτε ἥξοντες ἀνθρώ-
πους πονηροὺς καὶ φάνλους, τὰς ὀφρὺς ἀνίστασθαι, πεφυ-
σημένους, ἥξασίτες καὶ κόλακας πολλὰς ἐπισυρομένους,
πολυτελεῖν φορῶντας ἱμάτια, πολλὰν περιβεβλημένους τῶν
φαντασίαν, τὰ πάντων ἀρπάζοντας, πλεονεκτοῦντας. Ἀν-
ἀκρόσης τινὸς λέγοντες. ὅχι ζηλωτὸς ὅτι; ὅχι μακάρι-
ος; ἐπιτίμησον, ἐγκαλέσον, ἐπισόμισον, ταλάνισον, δα-
κρυσοῦν. Τὸ δὲ ψέφα διὰ τοῦ θεοῦ. ὁ ψόγος, διδασ-
καλία γίνεσθαι τοῖς συγκαθημένοις, φιλοσοφίας καὶ ἀρετῆς
ὁ τοιοῦτος,

δ' οὐδ' ἔτι, μή τι πρὶ τὰ βιωτικὰ κεχνηέναι, εἴτε πρὸς
 τὸν ταῦτα εἰρηκότα, διὰ τι μακάριον ὅτι; ἐπεὶ δὲ
 θαυμαστὸν ἵππον ἔχει χρυσῷ κεχαλινωμένον; ἢ ἐπεὶ δὲ
 πολλὰς οἰκέτας ἐφαιδρᾷν πρὶ βεβλήται σολήν. Ἐμὲ δὲ
 ἐβρυχῇ διαρρήγνυται καθ' ἑκάστην ἡμέραν; ἀλλὰ διὰ
 τοῦ ἀθλίου ὅτι ἐταλαίπωρος, ἐμυρίων δακρύων
 ἄξιος. Ὅρῳ γοῦν ὑμᾶς ὅδε διωαμένους ἐπαινέσαι τῶν αὐ-
 τῶν ἀλλὰ τὰ ἐκτός αὐτῶ πάντα, τὸν ἵππον, τὸν χαλινόν, τὰ
 ἱμάτια ὧν ὁδὸν ὁδὸς πρὸς αὐτόν. Τι γένοιτ' ἂν ἀθλιώτερον;
 εἰπέ μοι τὸτο. Ὅταν ὁ μὲν ἵππος αὐτῶ καὶ ὁ χαλινός τῶ
 ἵππου καὶ τὰ ἱματίων τὸ κάλλος καὶ ἡ σωματικὴ τὸ οἰκεί-
 ων ἐνεξία θαυμάζηται αὐτὸς ὃ ἀνεγκωμίαςτος πρᾶτρεχῇ.
 Τι τοίνυν γένοιτ' ἂν τοῦτου πένεσιρον τοῦ μηδ' ἐνέχοντος
 καλὸν οἰκείον, μηδ' ἐὶ δ' ὀδυνησέται ἐν τεύθει ἀπενεγκεῖν,
 ἀλλὰ τοῖς ἄλλοις καλωπιζομένους πάντες. Οἰκείος γάρ
 ἡμῶν νόσμος καὶ πλῆτος, οὐκ οἰκέται, καὶ ἱμάτια, ἐῖπω-
 ποι, ἀλλὰ ψυχῆς ἀρετὴ, καὶ πλῆτος ἀγαθῶν ἔργων, καὶ ἡ
 πρὸς Θεὸν παρρησία. Πάλιν ἂν ἴδῃς ἕτερον πτωχὸν ἀ-
 περρημένον, καταφρονέμενον, πενία συζῶντα, ἐταλα-
 νιζομένον παρὰ τῶν συγκαθημένων, ἐπαινέσον τοῦτον,
 καὶ γέγονεν ὁ ἐπαινετὸς τοῦ πρὸς ἐλθόντος, πρᾶνεις καὶ συμ-
 βολὴ χρυσῆ καὶ ἀγαθῆς πολιτείας. Καὶ λέγουσιν ἄθλιον
 καὶ ταλαίπωρον, εἰπέ ὅτι πάντων μὲν οὐκ οὐτὶ μα-
 καριώτατον, τὸν Θεὸν ἔχον φίλον, ἀρετῇ συζῶν, πλοῦ-
 του κεκτημένον. οὐδέ ποτε ἐπιλείποντα, σιωπῶντος
 ἔχον καθαρόν. Τι γὰρ αὐτῷ βλάβος ἐκ τῆς ἐνδείας τῶν
 ἐν τῇ γῇ χρημάτων, ὅταν τὸν οὐρανὸν καὶ τὰ ἐν τῷ οὐ-
 ρανῷ μέλη κληρονομεῖν ἀγαθὰ. Ἄν οὕτως καὶ αὐτὸς φι-
 λοσοφῆς καὶ ἄλλους παιδείης, πολλὴν λήψῃ καὶ τοῦ πό-
 ρου καὶ τῶν ἐπαινῶν τὸν μισθόν, ἀμφοτέρω εἰς δόξαν θε-
 οῦ ποιήσας

αὐ ποίησας. Καὶ ὅτι οὐ μάτην σε ψυχαγωγῶ τὰν
 τα λέγων, ἀλλὰ μεγάλη τίς τοῖς οὕτω τῇ γνώμῃ διακει-
 μένοις κέεται πρὸς τὸ θεοῦ τῶν ὅλων ἀμοιβή, καὶ ἀρετῇ
 τίς τὸ πρᾶγμα νεύομεναι θεῖ τοιαῦτα ψηφίζεαι ποδὶ
 τῶν οὕτω ζώντων, ἀκουσον τί φησὶν ὁ προφήτης, καὶ
 πῶς ἐν τάξει κατορθωμάτων τίθησι, τὸ τούς πονηροὺς
 μόνους ἐξουθενεῖν, καὶ τούς φοβουμένους τὸν θεὸν δ' οὐ
 ζεῖν. Μετὰ γὰρ τὰ καταλέγει τὴν ἀληθινὴν ἀρετὴν ἢ μέλ-
 λοντες πρὸς τὸ θεῶν τιμᾶσαι, καὶ εἰπεῖν οἷον εἶναι καὶ τὸν
 ἐν θεῷ ἀγίῳ κατοικοῦντα σκηνοῦμαί, ὅτι ἁμωμορ καὶ ἐρ-
 γάζομενον δικαιοσύνην, καὶ ἀπὸνηρον, καὶ ὅσον προσέθη-
 κεν· εἰπὼν γὰρ ὅς οὐκ ἐδ' ὅλῳσεν ἐν γλώσσῃ αὐτῷ, ὅτι οὐκ
 ἐπείνεσε θεῷ πλησίον αὐτῷ κακόν, ἐπὶ ἡγαγεν. Εξουθενεῖ
 ἐνώπιον αὐτοῦ πονηροῦς· τὰς δὲ φοβουμένους τὸν
 κύριον δ' οὐ ζεῖ. Δεικνύς ὅτι καὶ ὅσον ἐν τι τῶν κατορθω-
 μάτων ἐστί, τούτ' ἐστὶ τὸ κατὰ φρονεῖν τῶν πονηρῶν, καὶ
 ἐπαινεῖν καὶ μακαρίζειν τούς ἀγαθούς, καὶ πάλιν ἀλα-
 χῶν· τὸ αὐτὸ ὅσον διηλῶν ἔλεγεν. Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθη-
 σαμ οἱ φίλοι σου ὁ θεός, λίαν ἐκραταιώθησαμ αἱ ἀρχαὶ
 αὐτῶν. Ὅρ ὁ θεός ἐπαινεῖ μὴ μέμψῃ, ἐπαινεῖ δὲ τὸν ἐν
 δικαιοσύνῃ ζῶντα, καὶ πτωχὸς ἢ. Ὅρ ὁ θεός ἀποσρέφε),
 καὶ ἐπαινέσῃς, ἀποσρέφεται δὲ τὸν ἐν πονηρίᾳ ζῶντα,
 καὶ πολλὴν ἢ πορὶ βεβλημένη πλῆντον· ἀλλ' ἄντε ἐπαι-
 νῆς ἄντε ψέγῃς ἀμφοτέρω ὡς ὁ θεός βούλει) ποίει.
 Ἔστι καὶ ἐγκαλίσσαι εἰς δ' ὅσον θεῶν, καὶ θεραπεύσαι εἰς
 δ' ὅσον θεῶν, πῶς οὐ τῶν οἰκετῶν ἀγανακτοῦμεν πολ-
 λάκις. Πῶς οὐν ὅσον ἐγκαλίσσαι διὰ τὸν θεόν; Ἄν μεθύον-
 τα ἴδῃς, ἄν κλέπτοντα, ἢ τὸν οἰκέτην, ἢ τὸν φίλον, ἢ ἑτε-
 ρον τινὰ τῶν σοὶ προσκεκόντων, ἄν εἰς διάβον ῥέχοντα,
 ἄν τῆς ψυχῆς ἀμελῶντα τῆς ἑαυτοῦ, ἄν ὀμνύντα, ἄν
 ἐπισηκούντα,

ἐπισηκαύντα, ἀμ ψευδόμενον, ἀγανάκτησον, κόλασον, ἐ-
πίσρεψον, διορθώσαι, καὶ ταῦτα πάντα ἐποίησας διὰ
τῷ Θεῷ. Ἄνεις σὲ ἀμαρτύντα ἴδης, καὶ τι τῆς εἰς σὲ θερά-
πείας ἐλέποντα, σύγγνωθι, καὶ συνέγνωσ διὰ τοῦ Θεοῦ.
Καὶ δὲ πολλοὶ τὸναντίον ποιοῦσι, καὶ ἡδὲ τῷ φίλῳ καὶ
αὐτῷ τῷ οἰκετῇ. Ὅταν μὲν γὰρ εἰς αὐτοὺς ἀμαρτῶσι, πικρὰ
καὶ ἀσύγνωστοί γίνονται δικασταί, ὅταν ᾗ εἰς τὸν Θεὸν ἐν-
βρίθῳσι, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀπόλωσι ψυχὰς, οὐδένα ποι-
οῦνται λόγον.

Πάλιν φίλους ποιῆσαι χεὶρ, διὰ τοῦ Θεοῦ ποίησον.
Ἐχθρὸς ποιῆσαι χεὶρ, διὰ τοῦ Θεοῦ ποίησον. Καὶ πῶς δὲ
φίλους ποιῆσαι διὰ τὸν Θεὸν καὶ ἐχθρὸς; Ἄν μὴ τὰς φιλάς
ἐκείνας ἐφελκώμεθα, ὅθεν δὲ χήματα λαβεῖν, ὅθεν κοινο-
νῆσαι ἱεράτης, ὅθεν προσασίας ἀνθρωπίνης τυχεῖν,
καὶ ἐκείνους θηρεύωμεν καὶ ποιῶμεν φίλους, τοὺς δὲ ὕνα
μυῖους ἡμῶν αὐτῶν ῥυθμίσαι τῇ ψυχῇ, συμβουλευσαί τας
διδόντας, ἀμαρτάνουσιν ἐπιτιμῆσαι, πλημμελοῦντας ἐλέγ-
ξαι, ὑποσκελίζοντες ἀνορθώσαι, καὶ συμβουλῇ καὶ εὐχαῖς
βοηθῶντας, προσαγαγεῖν τῷ Θεῷ. Πάλιν ἐχθρὸς ἔξει ποιῆ-
σαι διὰ τῷ Θεῷ, εἰάν ἴδῃς τινὰ ἀκόλαστον, μαρόν, πονηρί-
ας γέμοντα, δογματῶν ἀκαθάρτων πεπληρωμένον, ὑποσ-
κελίζοντά σε καὶ πᾶσβλάπτοντα, ἀπόσκηθι, καὶ ἀποσκήδη-
σ), καθάπερ ὁ Χριστὸς ἐκέλευσε. Ἐὰν ὁ ὀφθαλμὸς σὸν φη-
σὶν ὁ διεξὶς σκανδαλίζῃ σε, ἔφελε αὐτόν καὶ βάλε ἀπὸ
σὸν ἐκείνου τὸν φίλον ἐκείνον τὸν ἐν ὀφθαλμῷ τάξει
ποδεινόντος ἄντας, καὶ ἀναγκάσιον ἐν τοῖς βιωτικοῖς πράγμα-
σι, ἀποκόπῃ καὶ ἐκβάλλειν, ἀμ πᾶσβλάπτωσιν εἰς τὴν
τῆς ψυχῆς σωτηρίαν ἡμῶν.

Ἄν συλλόγων κοινωνῇς, καὶ λόγον ἀποτένης μακρόν
διὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ἰδοὺ ποίησον, καὶ σιγῆς διὰ τὸν Θεόν

σίτησιν. Καὶ πῶς ὅτι συλλόγου κοινωνεῖν διὰ τοῦ θεοῦ;
 ἂν συγκαθημεύω· τίς, μὴδὲν ποδὶ βιωτικῶν διαλέγει
 πραγμάτων, μὴδὲ τῶν ἀπλῶς κηδεῖν καὶ εὐδὲρ ἡμῖν προση-
 κόντων, ἀλλὰ ποδὶ φιλοσοφίας τῆς ἡμετέρας, ποδὶ γεν-
 νης, ποδὶ βασιλείας οὐρανῶν ἀλλὰ μὴ τὰ πρῶτα καὶ ἀνόνη-
 τα, οἷον τίς ἀρχῆς ἐπέβη; Τίς πρὸς ἐλὺθι τῆς ἀρχῆς; Τίνος
 ἔνεκεν ὁ δεῖνα ἐζημιώται; Ποδὲρ ὁ δεῖνα ἐκέρδανε καὶ
 ἐν πορώτατος γέγονε; Τί κατέλιπεν ὁ δεῖνα ὅς δεῖν
 τελευτῇ; Πῶς δὲ ὁ δεῖνα ἀπέτυχεν, εἰς τὰς πρώτας τῶν
 κληρονόμων ἐγγραφῆσθαι προσδοκήσας; καὶ πολλὰ ἕτερα
 τοιαῦτα. μὴδὲ τὰυτὰ μὴδὲ τὰ τοιαῦτα διαλεγόμεθα,
 μὴδὲ ἑτέρων λεγόντων ἀνεχόμεθα, ἀλλὰ σκοπῶμεν, τί
 ποιούντας ἢ τι λέγοντας ἐσμὲν ἀρεῖσαι θεῷ. Πάλιν δ' ὕψι
 σιγῆσαι διὰ τὸ θεὸν ὑβρίζομεν, λοιδοροῦμεν, μυρία
 πάχων κακῶν, ἂν φέρης γενναίως, καὶ μὴδὲν ῥῆμα βλάσφη-
 μου ἐφενέγκῃς, εἰς τὸν ταῦτα ποιούντα.

Οὐκ, ἐπαινέσαι δὲ καὶ ψεῖσαι μόνον, οὐδὲ ἐνδοῦ μέναι καὶ
 ἐξελθεῖν, οὐδὲ φθίγγεσθαι καὶ σιγῆσαι, ἀλλὰ καὶ κλάυσαι
 καὶ λυπηθῆναι καὶ εὐφρανθῆναι ὅτι εἰς δόξαν Θεοῦ.

Ὅταν γὰρ ἴδῃς ἢ ἀδελφὸν ἁμαρτάνοντα, ἢ αὐτοῦ
 πῆρας ὡματὶ παραπεσόντα, εἴτα σενάξας καὶ λυπήθεις,
 ἐκέρδανας ἀπὸ τῆς λύπης σωτηρίαν ἀμεταμέλητον, κα-
 θάπερ ὁ Παῦλος φησὶ. Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη σωτηρίαν
 ἀμεταμέλητον ἐργάζεται. Ἀν' ἴδῃς εὐδοκίμουντα ἕτερον,
 εἴτα μὴ βασκάνῃς, ἀλλ' ὥς ἐπὶ οἰκείοις ἀγαθοῖς, εὐχαριστή-
 σης ὅς Θεῷ, ὅς ποιήσαντι λαμπρὸν σου τὸν ἀδελφόν,
 καὶ τῆς χαρᾶς ταύτης πολὺν ἔλαβες τὸν μισθόν. Τι γέ-
 νοιτ' ἂν οὖν εἴπε μοι τῶν βασκάνων ἐλεεινότερον ὅταν
 εἶδῃς καὶ χαίρῃς καὶ κερδαίνῃς διὰ τὴν χαρὰν, αὐτοῖ
 καὶ λυπηθῇς αἰρώντα μᾶλλον ὡς ταῖς τῶν ἑτέρων εὐδο-
 κίμησις,

κινήσει, ἢ μετὰ τῆς λύπης ἐτι ἢ κόλασιν ἐπιπαύσας
παρὰ τῷ Θεῷ, ἢ τιμορίαν ἀφόρητον.

Καὶ τι χρὴ λέγειν ἐπαίνους ἢ ψόγους ἢ λύπας ἢ χα-
ράς, ὅπουγε ἢ ἀπὸ τῶν μικροτάτων αὐτῶν ἢ εὐτελεσμάτων
πραγμάτων, τὰ μέγιστα δὲ καρπώσασθαι, ἅμ διὰ τὸν
Θεὸν αὐτὰ ποιῶμεν. Τι γὰρ ἔκείραδς εὐτελεστερον; Ἀλλ'
ἔστι ἢ τὸ τοιοῦτον διὰ τὸν Θεόν. Ὅταν γὰρ μὴ τὴν κό-
μην διαδῆς, μὴδὲ καλλωπίσης τὴν ὄψιν, μὴδὲ πρὸς δέ-
λειαν ἢ ἀπάτην τῶν ὁρώντων σαυτὸν κατακοσμήσης, ἀλλ'
ἀπλῶς, ἢ ὡς ἔτυχε, ἢ ὅσοις ἢ χρεῖα ἀπατεῖ μόνον, διὰ
τὸν Θεόν ὅσοις ἐποίησας, ἢ πάντως ἔξεις τὸν μισθόν ὅτι
ἐπιθυμίαν ἐκόλασας πονηρᾶν, ἢ φιλοψυκίαν ἀκαίρου
ἐνέκοψας. Εἰ γὰρ ὁ πότῃριον ψυχῶν μόνον δοῦνς διὰ τὸν
Θεόν βασιλείαν ὁρατῶν κληρονομήσει, ὁ πάντᾳ ποιῶν διὰ
τὸν Θεόν, ἐννόησον πόσῃς ἀπολαύσει τῆς ἀμοιβῆς.

ἔστι δὲ βασιλεῖν διὰ τὸν Θεόν, δὲ βλέπειν διὰ τὸν Θεόν.
Πῶς δὲ βλέπειν διὰ τὸν Θεόν ἢ βασιλεῖν; Ὅταν μὴ
πρὸς πονηρίαν τρέχῃς, ὅταν μὴ πόρεργάζῃ τὰ ἀλλότρια
ἢ ἄλλη, ὅταν προΐδῃς γυναῖκα ἀπαντῶσαν, χαλινώσῃς
τὸν ὀφθαλμόν, ταχίσῃς τὴν ὄψιν τοῦ Θεοῦ φόβῳ, διὰ
τὸν Θεόν ὅταν τὰ μὴ πολυτελῆ ἢ μαλακωτέρουσ ἡμᾶς
ποιῶμεν, ἀλλὰ τὰ δεινόμενα ἡμᾶς σκέπῃς, τὰυτὰ πρὸς
βαλῶμεθα μόνον, ἔστι ἢ μέχρις ὑποδήματων ὅσον ἔφα-
γαγεῖν τὸν μόνον. Καὶ γὰρ πρὸς ὅσοις βλακείας ἢ ἀσω-
τίας ἐξώλιδου ὡς ἢ τὰ ὑποδήματα καλλωπίζῃς καὶ
πάντοθεν αὐτὰ ποικίλῃς, οὐχ ἡπτόν ἢ τὰς ὄψεις ἑτέροι,
ὅπου ψυχῆς δὲ ἀκαθάρτου ἢ διεφθαρμένης. Εἰ γὰρ ἢ
ἀντὶ μικρόν εἶναι δοκεῖ ἀλλὰ μεγάλης ἐξωλείας δείγμα
ἢ ἐλεγχθῆναι ἐπὶ ὅσοις ἢ ἐπὶ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν.
ἔξισι τῶν ἡμῶν ἢ ὑποδήμασι χρῆσθαι διὰ τὸν Θεόν, ὅταν

πανταχὸς τὴν χρείαν ἐπιζητῶμεν, καὶ ὅσον μέτρον τῆς ἀπὸ
λαύσεως ποιῶμεθα. Καὶ ὅτι καὶ διὰ βαδίσσεως καὶ δι-
ασολῆς ἐς τὸν Θεὸν δ'οξάσαι, ἀκουσον τί φῆσι σοφός τις
ἐκκλ. ιβ. ἀνὴρ· Στολισμός ἀνδρός, καὶ γέλως ὁδόντων, ἢ ἔνμα πρὸ
δωρ, ἀπαγγέλλει τὰ πρὸς αὐτῷ. Ὅταν γὰρ κατεσαλμῶσι
ἢ σεμνότητι ἢ γέμοντες, ἢ πολλὴν πανταχόθεν ἐπίδρα-
κνύμενοι τὴν σωφροσύνην φαινόμεθα, ἢ ἀπὸ φιλήσας τῆς
συντυχίας, ἢ ὁ ἄπιστος, ἢ ὁ ἀκόλας, καὶ ὁ θορυβώδης,
τὸν τριούτον ἰδὼν θαυμάσεται, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀναλεῖται
τέρψεται ἡ.

Καὶ γυναικα ἀγῶμεθα, διὰ τὸν Θεὸν ὅσον ποιῶμεν,
ἵνα σωφρονώμεν, οὐκ ἵνα τὴν οὐσίαν ἐν πορωτόραν ἐργα-
σώμεθα, ψυχῆς εὐγένειαν ἐπιζητῶμεν, μὴ χρημάτων πρὸς
ουσίαν, μὴ δὲ προγόνων περιφάνειαν, ἀλλὰ ἴσως ἀρε-
τήν, ἢ ἐπιείκειαν σωῦν ποροῦ τοῦ βίου λαμβάνωμεν, ὅχι
καπνλείας κοινωνοῦ.

Καὶ τί δ' ἄρα πάντα λέγειν. Ἐξεσι γὰρ ὑμῖν λοιπὸν
ἐκ τῶν εἰρημνῶν, ἵκασον ἐφοδ' εὖναι τῶν γινωσκνῶν καὶ πρᾶτ-
τομνῶν, καὶ πάντα διὰ τὸν Θεὸν ποιῆν. Καὶ καθάπερ
οἱ ἐμποροὶ περιπλέοντες τὸ πέλαγος, καὶ εἰς πόλεις ὁρμῖ-
ζοντες, ὁ πρότερον ἀποβάλλουσιν τὸ λιμὲν, ὁ δὲ εἰς τὴν
ἀγορὰν ἀναβαίνουσιν, εἰς ἃν πύθωται, ὅτε κέρδος ἔχει τὸ
τῶν ἀπωτεθειμνῶν ὄντων καὶ σὺ μηδὲν μήτε πράξης, μήτε
ἔπης, ἂν μὴ κέρδος ἔχῃ τὸ ἡγ' Θεόν. Καὶ μή μοι λέγε,
ὅτι ὁ δυνατὸν ἀπαντα διὰ τὸν Θεὸν ποιῆν, ὅταν γὰρ
ὑπόδεισις, καὶ καρὰ, καὶ ἱματίων σολή, καὶ βάδισις, καὶ ὄψις
ἢ ῥήματα, καὶ συνήθεια, καὶ εἰσοδοί, καὶ ἐφοδοί, ἢ σκόμ-
ματα, ἢ ἐπαινοί, ἢ ψόγοι, καὶ ἐγκώμια, καὶ φιλίας, καὶ
ἐχθρας, δύνωνται διὰ τὸν Θεὸν γίνεσθαι. τί ὅτι λοιπὸν ὁ
μὴ δυνατὸν γίνεσθαι διὰ τὸν Θεὸν ἂν θέλωμεν. Τί δὲ σμω-
φύλακός.

φύλακῃ χεῖρον; οὐ πάντων βίῃ ὁ πονηρότατος εἶναι
δοκεῖ; ἀλλ' ἔφεσι τῷ βυλομύῳ κακῆθεν κερδάναι, ὅταν
τὸ δειδυμένον φείδῃται, ὅταν τὸς ἀδίκως ἐμβεβλημένους
θεραπεύῃ, ὅταν μὴ θεραπεύῃται ταῖς ἀλοφύκταις συμφο-
ραῖς, ὅταν κοινὸς πρόκειται λιμὴν τοῖς δειομένοις ἀπασιν.
Οὕτως ὁ δεσμοφύλαξ ἐσαΐθη ὁ ὑπὸ Γάυλιν. Ὁθεν δ' ἦλλον, Γράφ. 15
ὅτι παντ' ἀχόθεν ἄν δέλωμεν, δυνάμεθα πραγματεύεσθαι.

Τί φόνος χαλεπώτερον; εἰπέ μοι. Ἀλλ' ἐδωκένη ποτὲ
δικαιοσύνην τεκέειν ὅς ποίησαντες ὅσον τὸ Τόλμημα.
Τοσούτου δὲ τὸ διὰ τὸν Θεόν τι ποιεῖν. Καὶ πῶς ἐδωκένη
δὴ δικαιοσύνην ἐργάσασθαι φόνος; Οἱ μαδωνίται ποτὲ
βυλομύοι τὸν Θεόν ἐκπολεμῶσαι τοῖς ἰσθ' αἰεῖς, καὶ ταῖς
τῇ προσδοκῶντες αὐτῶν πόρισεσθαι, εἰ τῆς εὐνοίας αὐ-
τοῦ ἀποσερήσαντες τὸ δειπνόν, κῆρας καλλασπίσαντες
τες, ὅτι τὰ στρατοῦ δ' ἀποσερήσαντες, ἐδωκέναν αὐτοῖς,
καὶ εἰς πορνείαν ἤγαγον, εἶτα ἐκείθεν εἰς ἀσέβειαν. Τότε
ἐδωκέν ὁ Φινέας μεταχειρισάμενος ξίφος, καὶ πορνέοντας
δύο κατ' αὐτῶν ἐν αὐτῇ τῇ ἀμαρτίᾳ, ἀμφοτέρους ἐξεκεί-
τησε, καὶ ἐκείνη τὴν Θεὸν τὴν ὀργὴν ἀπὸ τῆς γνώμης, καὶ τὸ
μὴν γεγόμενον, φόνος ἦν, τὸ δὲ κατ' ὁρθεύμενον ἐξ ἐκείνου,
σωτηρία τῇ ἀπολυμένῳ ἀπάντων. Ὁθεν καὶ δικαιοσύνην
ἤνεγκε ὅς ποίησαντες, καὶ ὁ μόνον ὅς ἐμίανε τὰς χεῖρας,
ἀλλὰ καὶ καθαρωτάτας ἐργάσασθαι ὁ φόνος ἐκείνος, καὶ μά-
λα εἰκότως. Οὐ γὰρ τὸς ἀναιρεθέντας μισῶν, ἀλλὰ τῷ
λοιπῶν φειδόμενος ὅσον ἐργάσασθαι. Ἀπέκτανε δύο, καὶ
ἔσωσε μυριάδας ἀπίστους. Καθάπερ γὰρ ἱατροὶ ποιοῦσι
τὰ σινηπὸτα τῷ μελὶ ἐκτεμνοῦντες, ὁλόκληρον σώζουσι
τὸ σῶμα, οὕτω κακῆν ἐποίησε. Διὰ ὅσον φησὶν ὁ ψαλ-
μός. Ἐση φινέας καὶ ἐφιλάσασθαι, καὶ ἐκώπασεν ἡ θραύσις, καὶ Υαλ. ρε
ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, εἰς γενεάν καὶ γενεάν ἔσται
τοῖς

τῷ αἰῶνι. Ἀθάνατος οὖν ἡ μνήμη μένει τῷ κατὰ
 δώματι.

Λακ. ιι. Πάλιν ἔτι οὖν ἡνξάτο καὶ προσέκρυσσε τοῖς θεοῖς, τοσού-
 τος ὡς οὐδὲν ποιεῖν τι διὰ τὸν θεόν. ὁ φαρισαῖος λέγει.
 Ἀλλ' ὡς περὶ ὁ φινεῖς φόνον ποιήσας ἐυδοκίμησεν, οὕτως
 καὶ οὗτος ὁ πρὸς τὴν ἐνχῆν, ἀλλὰ πρὸς τὴν γνώμην μεθ'
 ἧς ἡνξάτο, προσέκρυσσε καὶ κατέπεσε. Οὕτως ὅταν μὴ
 διὰ τὸν θεόν γίνῃται, καὶ πνευματικόν ἢ τὸ γινόμενον
 τὰ μέγιστα βλάπτει τὸν ποιήσαντα. ὡς περὶ οὖν ὅταν
 διὰ τὸν θεόν γίνῃται, καὶ βιωτικόν ἢ τὸ γινόμενον, τὰ μέ-
 γιστα ὠφελεῖ τὸν μετὰ φιλοθεῖα ποιῶντα γνώμης. Τι γὰρ
 φόνος χείρον καὶ χαλεπώτερον; ἀλλ' ὁμῶς δίκαιοι ἐργά-
 σατο τὸν τολμήσαντα. Ποῖαν οὖν ἔφορον ἀπολογίαν ἡμεῖς
 οἱ λέγοντες, ὅτι ὁ δίκαιος πάντοθεν κερδάνει, καὶ πάν-
 τα διὰ τὸν θεόν ἐργάσεται, ὅταν εὐρεθῇ τίς καὶ ἀπὸ φόνου
 κερδάνει.

Ἄν ἐβέλωμεν προσέχειν διαπαντός τῷ βίῳ, τὴν πνευ-
 ματικὴν ταύτην ἐμπορευσόμεθα πραγμασίαν, καὶ πρι-
 αδαίαν τι, καὶ ἀποδοῦναι δέη, οὐδὲν ὅταν μὴ πλεον τῆς νεο-
 μισμῆς ἀπαιτῶμεν τιμῆς, ὅταν μὴ τὰς καὶ τῆς σε-
 νοχωρίας πρᾶτῃν ὡς, καὶ τότε τοῖς δεομένοις μετὰ δίδω-
 μεν. Ὁ γὰρ τιμιουλκὸς σίτην φησὶ δημοκατάρτατος.

Παροι. ια. Καὶ τί γὰρ καθ' ἑκάστου λέγειν; Δεὸν δὲ ἐν τῷ ὑπο-
 δάγματι, τὸ πᾶν συλλαβεῖν. Καθὰ περὶ γὰρ οἱ οἰκοδό-
 μοι, ἐπειδὴν μέλλωσι τοῖχος ἐγείρειν, σωρτίου τείναντες
 ἀπὸ γωνίας εἰς γωνίαν, οὕτως ὑφαίνουσι τὴν οἰκοδομήν,
 ὥστε μὴ ἀνώμαλον αὐτὴ γενεῖται τὴν ἐπιφάνειαν, οὕτως δὲ
 καὶ ἡμεῖς, ἀντὶ σωρτίος τὸ ῥῆμα τοῦ τείναντες τὸ λέγου.
 ἢ εἴτε ἐδίδετε, ἢ εἴτε πίνετε ἢ εἴτε τι ἕτερον ποιεῖτε, πάντα εἰς
 εὐφραν ποιεῖτε. Ἄντε ἐνχαῶμεθα, ἄντε νηστεύωμεν, ἄντε
 ἐγκαλῶμεν,

ἐγκαλῶμεν, ἅντε συγχινώσκωμεν, ἅντε ἐπαινῶμεν, ἅντε
 ψέγωμεν, ἅντε εἰσίσωμεν, ἅντε ἐξίσωμεν, ἅντε πωλῶμεν, ἅν
 τε ἀγοράζωμεν, ἅντε σιγῶμεν, ἅντε διαλεγώμεθα, ἅντε ἄλ
 λο ὁτιῶν προῆλθωμεν εἰς δόξαν Θεῷ πάντα ποιῶμεν.
 Καὶ μή τι εἰς δόξαν Θεῷ γίνῃ, μήτε γινέσθω, μήτε λε
 γέσθω παρ' ἡμῶν. Ἀλλ' ἀντὶ βακτηρίας μεγάλης, ἅντι
 ὅπλου, καὶ ἀσφαλείας, ἀντὶ θησαυρῶν ἀφάτων, ὅπου πόρ
 ᾱν ὤμεν, τὸ ῥῆμα τοῦ μεθ' ἐαυτὴ προφέρωμεν, ἐγγράψαν
 τες τῇ διανοίᾳ, ἵνα πάντα εἰς δόξαν Θεῷ ποιῶμεν, καὶ
 εἰπόντες, καὶ πραγματεύσασμενοι, τῆς παρ' αὐτὸν τῆ
 χωμεν δόξης, καὶ ἐνταῦθα καὶ μετὰ τὴν ἐντεῦθεν
 ἀποδημίαν. Τὸν γὰρ δόξάζοντάς με
 δόξάσω φησί. Μὴ τοίνυν ῥῆμα
 σιν ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν
 πραγμάτων αὐτῶν
 δόξάζωμεν
 σωτε
 χῶς. Ὅτι αὖ
 τῷ πρέπει ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας Ἀμήν.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

εἰς τὸ ῥητόν τῃ Ἀποστόλῃ, περὶ δὲ τῶν κει-
μένων, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελ-
φοί, ἵνα μὴ λυπηθῆτε· καὶ εἰς
τὸν ἰώβ καὶ τὸν
Ἀβραάμ.

α. Θεσσαλον. δ.

Λυκ. ις.

μέρας τέσσαρας ἀναλώ-
σαμεν τὴν κτλ τὸν Λάζα-
ρον πρᾶβόλην ὑμῖν ἐξη-
γούμενοι, τὸν θησαυρὸν
ἐξαντλοῦντες, ὃν ἐνρήκα-
μεν ἐν ἡλικωμένῳ κείμεν)
σώματι· θησαυρὸν οὐχὶ χρυ-
σίου καὶ ἀργυρίου καὶ λί-
θους ἔχοντα πολυτελεῖς,
ἀλλὰ φιλοσοφίαν, καὶ ἀν-

δρείαν, ὑπομονὴν, καὶ καρτερίαν πολλήν. Καθὰ πόρ γὰρ
ὡς τῇ αἰδομένη θησαυρῶν τοῦτο συμβαίνει, τὴν μὲν ἐπι-
φάνειαν ἀκάνθας ἔχειν καὶ ῥιβόλους ἀπλῶς, καὶ γῆν βα-
χυτόραν, εἰ δ' ἐτις κάτῳ διασκέψει πολὺς ὁ πλοῦτος
φαίνεται· ὅτω δὲ καὶ ὡς τῇ λαζάρῳ σωζόμενῃ, ἀνωθερ
βαύματα, καὶ κάτῳθερ πλοῦτος ἀφαιεῖται, πρὸς μὲν τὸ σῶ-
μα, ἀλλὰ γενναῖα εἰς ἡγεγοῦντα ἡ ψυχὴ, εἰς τὸ Ἀποστολι-
κὸν ἢ ἰδίον ἐκείνο πληρῶμενον ὡς τὸ τοῦτο. Ὅσον ὁ ἔξω αὐ-
θροπὸς διαφθείρεται, τοσούτον ὁ ἐντὸς ἀνακαίνεται. Καὶ
ἐνῆν μὲν καὶ τήμερον εἰς τὴν αὐτὴν πρᾶβόλην εἰπεῖν,
καὶ πρὸς τὰς αἰρετικὰς μαχήσασθαι, τὰς τῆν παλαιὰν
διαβάλλοντας, τὰς τῶν πατριαρχῶν καὶ ἡγεγοῦντας τοὺς
κατὰ τὴν δημιουργοῦ τῶν ὅλων Θεοῦ τὴν γλῶσσαν ἠκονησά-
σας·

6. Κορ. δ.

τας, ἀλλ' ἵνα μὴ προσκορῆς ἡμῖν ὁ λόγος γένηται, τὰς
 εἰς ἕτερον ταμιεύσασκενοι καιρὸν τὰς ἀγῶνας, φέρε πρὸς
 ἄλλην ὑπόθεσιν τὸν λόγον ἀγάγωμεν. Ἐπεὶ καὶ βράβεζα
 μονοειδὴς μὲν οὖσα κέρου ἐντίθησιν, αἰδὲ ποκίλαι τῇ συ-
 νεχίᾳ διηγέρονται τὴν ὄρεξιν. Ἰν' οὖν καὶ ὑπὸ τῆς ἀκροά-
 σεως ἑὸς γένηται, πρὸς τὸν μακάριον Παῦλον διὰ μακροῦ
 χρόνου τήμερον ἐπ' ἀνέλθωμεν. Καὶ γὰρ εἰς ἑνκαιρον
 ἡμῖν τήμερον τὸ χωρίου ἀνεγνώδη τὸ ἀποσολικόν, καὶ
 σωωδ' ἄξιον τοῖς πρώτοις λεχθεῖσι τὰ ῥηθησόμενα. Ἡκῶ
 σάτε τῶν τῶν Παύλου σήμερον βοῶντες καὶ λέγοντες,
 ποδὶ δὲ τῶν κεκοιμημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἵνα μὴ
 λυπῶσθε ὡς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Ἐκείνη ἐν-
 αγγελικὴ νευρὰ ἢ τῷ Λαζάρῳ, οὗτος ἀποσολικός ὁ φθόγγος
 ἀλλὰ μία ἡ συμφωνία. Καὶ γὰρ καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ πρᾶβολῃ,
 πολλὰ ποδὶ ἀναστάσεως καὶ τῶν ἐκεῖ δικαστηρίων ἐφιλοσο-
 φήσαμεν, καὶ νῦν εἰς τὴν αὐτὴν ἡμᾶς ὑπόθεσιν ὁ λόγος
 ἡγάγε πάλιν. Ὡς εἰ καὶ ἀποσολικὸν ἀνορύψομεν χωρίου,
 ἀλλὰ τὸν αὐτὸν καὶ ἐνταῦθα δεσμεύομεν ἐνρήσομεν. Καὶ
 γὰρ καὶ τότε ὁ λόγος ἡμῖν ἅπασιν ἑὸς παιδεύσαι τοὺς
 ἀκροάτας ἐπεισέδωκε, μηδὲν τὸ παρόντες εἰς τὰ λαμπρὰ
 νομίζεμεν εἶναι πράγματα, ἀλλὰ πρᾶσι τῶν προείναι ταῖς
 ἐλπίσι, ὅτι τὰς ἐκεῖ ψήφους καθ' ἑκάστω ἐννοεῖται τὴν ἡ-
 μέραν, καὶ τὸ φοβερόν κριτήριον, καὶ τὸν ἀπράλογιστον δι-
 καστῶν. Ταῦτα καὶ ὁ Παῦλος διὰ τῶν ἀνεγνωσμένων
 ἡμῖν συμβουλεύει τήμερον, ἀλλὰ προσέχετε. Περὶ δὲ τῶν
 κεκοιμημένων οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί, ἵνα μὴ λυ-
 πῶσθε ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Εἰ γὰρ πι-
 στεύομεν ὅτι Ἰησοὺς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτως καὶ ὁ θεὸς
 τῶν κοιμηθέντων διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτοῖς.

Τὸ το πρῶτον ἄξιον ἐπισήκωντας ἐξετάσαι, ἵδ' ἡ πότι

ὅταν μὲν πῶδε Ἦ Χριστὸς διαλέγῃ, θάνατον καλεῖ τὸν
ἐκείνου θάνατον, ὅταν δὲ πῶδε τῆς ἡμετέρας τελευτῆς
κόμῃσιν αὐτὴν καὶ ὁ θάνατον ὀνομάζῃ. Οὐ γὰρ εἶπε πῶδε
ἢ τῷ ἀποθανόντι, ἀλλὰ τι; πῶδε δὲ τῷ κοιμηθέντι καὶ
πάλιν, οὕτως ὁ Θεὸς καὶ τὸς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ
ἄξει σὺν αὐτῷ, καὶ ὅκ' εἶπε τὸς ἀποθανόντας, καὶ πάλιν,
ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ πῶδε λειπόμενοι εἰς τὴν πρῶσιν Ἦ κυ-
ρίου, ὁ μὴ φθάσωμεν τὸς κοιμηθέντας. Καὶ ὁ δὲ ἐνταῦθα
εἰπερ τὸς ἀποθανόντας, ἀλλὰ τρίτον μνημόνευσας, τὸ
τρίτον κόμῃσιν τὸν θάνατον ὀνόμασε, πῶδε δὲ Ἦ Χριστὸς
οὕτως, εἰ γὰρ πῶδε νόμῃς ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε, καὶ οὐκ εἶ-
περ ἐκοιμήθη ἀλλὰ ἀπέθανε. Τὴν ὅτι ἐνεκεν τῷ μὲν Ἦ
Χριστὸς θάνατον ἐκάλεσε, τὸν δὲ ἡμετέρου κόμῃσιν. Οὐ
γὰρ ἀπλῶς οὐδὲ πρῶτος ταυτὴ κέχρηται τῷ λέξεω τῇ
πρῶτηρῃ, ἀλλὰ σοφόν τε καὶ μέγα κατὰσκευάζων. Ἐπεὶ
μὲν γὰρ τοῦ Χριστοῦ θάνατον ἐκάλεσε, ἵνα τὸ πάθος
πιστώσῃται, ὡς δὲ ἡμῶν, κόμῃσιν ἐκάλεσε ἵνα τὴν ὁ-
δὸν τὴν πρῶτην ἀμυνθῇ. Ἐνθα μὲν γὰρ προεχώρησε καὶ
ἀνάστασις, θαρρῶν καλεῖ θάνατον, ἐνθα δὲ ἐν ἐλπίσιν ὅτι
τὸ πρῶτον, κόμῃσιν καλεῖ, καὶ δι' αὐτῆς πρῶτην ἀμυνθῇ
τῆς προσηγορίας ἡμῶν, καὶ χρεῖας ὑποτένων ἐλπίδας.
Ὁ γὰρ κοιμώμενος ἀναστήσεται πάντως, καὶ ὁ δὲ ἕτερος
ὅτι θάνατος, ἀλλ' ἢ ὑπὸ μακρὸς.

Μὴ γὰρ μοι ὡς εἶπες, ὅτι οὐτε ἀκθεῖ, οὐτε φθέγγεται
οὐτε ὀρεῖ, οὐτε αἰδάνεται ὁ τελευτήκως, ὁ δὲ γὰρ ὁ κα-
θευδών. Εἰ δὲ χηρὴ καὶ θαυμαστὸν εἶπεν, Ἦ μὲν καθευδόν-
τος, καὶ ἡ ψυχὴ πῶς καθευδῇ, τοῦ δὲ τελευτήσαντος,
οὐχ οὕτως ἀλλ' ἐξηγορεῖ. Ἀλλ' ὁ τελευτήσας σήπεται
καὶ διαφθείρεται φησὶ καὶ κόμισι γίνεται καὶ τέφρα. Καὶ
τί ὡς ἀγαπῇ; δι' αὐτὸ μὲν οὕτως ὡς μάλιστα χαίρει
δὲ.

δ' αὖ, καὶ γὰρ οἰκίαν τις μέλων οἰκοδομεῖν καθρωθεῖσιν
 καὶ παλαιὰν γενομένην, ἐκβαλὼν πρῶτον τὰς οἰκιστάς,
 οὕτω κατὰ λύει τὴν οἰκίαν, καὶ ἀνοικοδομεῖ λαμπροτέραν,
 καὶ τὰς ἐκβληθεύσας ὁ λυπεῖ τὸ γινόμενον, ἀλλὰ καὶ εὐφραί-
 νει πλέον. οὐ γὰρ τῇ καθαίρεισιν προσέχουσι τῇ βλεπό-
 μενῃ, ἀλλὰ τὴν μέλυσαν οἰκοδομεῖν φαντάζονται τὴν
 ὁ βλεπομένην. οὕτω δὲ καὶ ὁ θεὸς ποιῇ μέλων, κατὰ-
 λύει ἡμῶν τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἐνοικῶσιν ἐν αὐτῷ ψυχὴν
 ἐξάγει πρότερον, καθάπερ ἐξ οἰκίας τινός, ἵνα λαμπροτέραν
 αὐτῇ οἰκοδομήσας, μετὰ πλείονος αὐτῇ δόξης εἰσάγει
 πάλιν. μὴ τοίνυν τῇ καθαίρεισιν προσέχωμεν, ἀλλὰ τῇ
 μελλούσῃ λαμπρότητι. Πάλιν ἀνδριάντα τίς ἐχωρῶν καὶ
 χρόνῳ διεφθαρμένον, καὶ πολλὰ τῶν μερῶν ἀποτεθλασμέ-
 νον, σωφρίψας αὐτὸν εἰς χωνευτήριον ἐμβάλλει, καὶ τήξας
 αὐτὸν ἀκριβῶς, οὕτως λαμπρότερον ἀποδίδωσιν. ὥσπερ
 οὖν καὶ ἐν τῷ χωνευτηρίῳ σιμυτρίῃ οὐκ ἀφανισμός ἀλλὰ
 ἀνακαίνισμός ἐστι τῷ ἀνδριάντῳ ἐκείνῳ, οὕτω καὶ τῶν ἡμε-
 τέρων σωμάτων ὁ θάνατός, οὐκ ἀπόλυσις τίς ἐστιν ἀλλὰ
 ἀνανέωσις. Ὅταν τοίνυν ἴδῃς καθάπερ ἐν χωνευτηρίῳ
 κατὰ ῥῆσιν ἡμῶν τὴν σάρκα καὶ σκετομένην, μὴ σῆς μέ-
 χρι τῆς ὀψέως ταύτης, ἀλλὰ τὴν ἀναχώνουσιν ἀνάμεινε,
 καὶ μὴ δὲ τῷ μέτρῳ ἀρκεδῆς τέτω ἀλλ' ὡς τὸ πρότερον
 προσέλθε τῷ λόγῳ. Ὁ μὲν γὰρ ἀνδριάντω ποιεῖ χαλκοῦν
 ἐμβαλὼν σῶμα, ὃ χρυσῶν καὶ ἀθάνατον σοι ἀποδίδωσι
 τὸν ἀνδριάντα, ἀλλὰ χαλκοῦν ἐργάζεται πάλιν. Ὅθεν
 θεὸς οὐκ οὕτως, ἀλλὰ πῆλινον καὶ θνητὸν ἐμβαλὼν σῶμα,
 χρυσῶν καὶ ἀθάνατον ἀποδίδωσι σοι τὸν ἀνδριάντα.
 Φθαρτὸν γὰρ ἢ γῆ διεφθαρμένη τὸ σῶμα καὶ ἐπίκηρον, ἀφθαρ-
 τὸν καὶ ἀκήρατον ἀποδίδωσι τὸ αὐτό. μὴ τοίνυν ἴδῃς,
 ἐκείνον τὸν μεμνηκότα τῶν ὀφθαλμῶν, τὸν ἄφρονον κέμε-

νον, ἀλλὰ τὸν ἀνιστάμενον, τὸν ἀπολαμβάνοντα δόξαν, ἀρχήν τε καὶ φρικώδη καὶ θάυμασθον, καὶ ἀπὸ τῆς πρᾶξης ὧς, πρὸς τὴν μέλλουσαν ἐλπίδα μετὰ γὰρ τὰς λογισμὰς.

Ἀλλὰ σιωπήθειαν ἐπιζητεῖς, καὶ διὰ τοῦτο ὁ δούρειος κύβητος; καὶ πῶς οὐκ ἄτοπον; Εἰ μὲν νυμφίῳ τὸ θυγάτριον δώσειν, εἴτα λαβὼν εἰς μακρὰν ἐκείνην ἀπέλθοι χώραν, καὶ καλῶς πράττων διατέλλοι, μηδὲν ἡγεῖσθαι δεινὸν τὸ γεγενημένον, τῇ τῆς ἐνπραγίας φήμῃ, παραμυθεῖσθαι τῆς ἀποδουμίας τὴν ἀθυμίαν, ἐνταῦθα δὲ οὐκ ἀνθρώπου εἶδὲ σιωδύλου τινὸς ἀλλ' αὐτῷ τοῦ δεσπότου λαβόντι τὸν προσήκοντα, ἀλγεῖν καὶ ὁ δούρειος.

Καὶ πῶς οἰόντι φησὶ μὴ ἀλγεῖν ἀνθρώπου ὄντα; Οὐδὲ ἐγὼ τοῦτο λέγω, οὐδὲ τὴν ἀθυμίαν, ἀλλὰ τὴν ἐπίτασιν τῆς ἀθυμίας ἀναιρῶ. Τὸ μὲν γὰρ ἀθυμεῖν, τῆς φύσεως, τὸ δὲ πέρα τοῦ μέτρος τοῦτο ποιεῖν, ματίας καὶ πρᾶξος σύνθεσις καὶ γυναικώδους ψυχῆς. Ἀλγιστον, δάκρυον, ἀλλὰ μὴ ἀποδυσπετήσῃς, μηδὲ δυσχεράνησιν· εὐχαρίστησον τῷ λαμβάνοντι, ἵνα κοσμήσῃς τὸν ἀπελθόντα, ὅτι λαμπρὰ τὰ αὐτὰ αὐτῷ συμπέμψῃς ἐντάφια. Ἄν μὲν γὰρ δυσχεράνησιν, καὶ κείνον καθύβρισας, ὅτι τὸν λαβόντα πρῶτον ξύσας, καὶ σκεπτόντα κατέβλαψας. Ἄν δὲ εὐχαρίστησῃς, καὶ κείνον κόσμησας, ὅτι τὸν λαβόντα ἐδόξασας, ὅτι σκεπτόντα ὠφέλησας. Δάκρυον ὡς ὁ δεσπότης σὺ τὸν Λάζαρον μέτρα τιθεῖς ἡμῖν ὅτι κανόνες ὅρους ἀθυμίας, οὐκ ὑπερβαίνειν οὐ δεῖ. Οὕτω ὁ Παῦλος εἶπε. Περὶ δὲ τῶν κοιμημένων φησὶν, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἵνα μὴ λυπῶνται ὡς ὅτι οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Λυπῶνται φησὶν, ἀλλὰ μὴ ὡς ἑλληνὶ ἀπογινώσκων ἀναστάσεως, ὁ ἀπελπίζων τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Αἰχύνονται πιστεύοντες

Τε εἰς ἑρυθρίῳ διὰ τῆς ἀγορᾶς, χορὸς γυναικῶν ὁρῶν ἀχρη-
 μονοῦντας, τρίχας τιλομενάς, βραχίονας τεμνομενάς,
 πρῆξας σπαραττομενάς, ὑπὸ τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν ἑλλήνων
 ταῦτα γινόμενα. Τί γὰρ οὐκ ἐρῶσιν ἐκεῖνοι; τί ἢ οὐ φθέγγον-
 ται πόδι ἡμῶν; οὐτοί εἰσιν οἱ πόδι ἀναστάσεως φιλοσοφῶν-
 τες; Πάννυγε; Οὐ γὰρ συμβαίνει τοῖς δόγμασι τὰ γινόμε-
 να, ἐμρήμασι τὰ πόδι ἀναστάσεως φιλοσοφῶσι, καὶ ἐν τοῖς
 πρᾶγμασι, τὰ τῶν ἀπεγνωστότων ποιῶσιν. Εἰ ἐθάρρουν
 οὗτοι, ὅτι ἀνάστασις ὄσιν, οὐκ ἂν ταῦτα ἐποίησαν. Εἰ πε-
 πικότες ἦσαν ἐαυτοῖς ὅτι πρὸς βελτίονα λῆξιν ἀπῆλθεν
 οὗτος, οὐκ ἂν ἐθρήνησαν. Τὰυτὰ καὶ πλείονα τῶν λέγου-
 σιν οἱ ἄποιοι τῶν θρήνων ἀκούοντες. Αἰχμωώμεθα τοῖνυν,
 καὶ σωφρονώμεν, καὶ μὴ τοσαύτην καὶ ἐαυτοῖς, καὶ τοῖς ὁρῶ-
 σι προφρονώμεν τὴν βλάβην. Τίνος γὰρ ἔνεκεν, εἴπερ μοι
 δακρύεις οὗτω τὸν ἀπελθόντα. Ὅτι πονηρὸς ἦν; Οὐκ οἶμι
 διὰ τῶν εὐχαριστῶν δ᾽ εἶ, ὅτι ἐνεκὸς τὰ τῆς κακίας αὐ-
 τοῦ. Ἀλλὰ χηρὸς καὶ ἐπιεικής; καὶ διὰ τῶν χείρων
 δ᾽ εἶ, ὅτι ταχέως ἤρπάζη πρὶν ἢ τῇ κακίᾳ ἀλλάξει σύνε-
 σιν, καὶ ἀπῆλθεν εἰς χωρίον ἔνθα ἐπ' ἀσφαλείας λοιπὸν
 ἔσκηκε, καὶ μετὰβολὴν οὐκ ἔστιν ὑποπτεῦσαι τινά. Ἀλλὰ
 τίς ἦν; εἰ διὰ τῶν δόξασον τὸν λαβόντα ὅτι ταχέως
 αὐτὸν πρὸς τὴν βελτίονα λῆξιν ἐκάλεσε. Ἀλλὰ γεγε-
 ρακώς; καὶ διὰ τοῦτο εὐχαρίσῃ καὶ τὸν λαβόντα δό-
 ξασον πάλιν. Αἰχύνθητι τὸ χῆμα τῆς ἐκφορᾶς. Ψαλμῶν
 δῖαι εἰς εὐχαί, εἰς πάτερων σύλλογον, εἰς πλῆθος ἀδελ-
 φῶν ᾧ σὺν ᾧ, οὐκ ἵνα κλάιῃς καὶ ὁδύρῃς καὶ ἀποδύ-
 σαι τῆς, ἀλλ' ἵνα εὐχαρισῇς τοῖς λαβόντι. Καθ' ἅπασαν γὰρ
 τὴν ἐπ' ἀρχὴν καλῶμεν πολλοὶ προπέμπουσι ταῖς
 εὐφημίαις, οὕτω καὶ τῶν ἀγίων τὰς ἀπιόντας, ὥστε ὡς
 μέζονα κληθέντας τιμῇ, μετὰ πολλῆς ἀπαντῆς προπέμ-
 πουσι

πουςι τῆς εὐφημίας. Ἀνάπαυσισ δὲ ὁ θάνατος, ἰδὼ
 των ἐφροντίζων βιωτικῶν ἀπαλλαγῇ. Ὅταν οὖν ἴδῃς
 τινὰ τῶν προσηκόντων ἀπελθόντα ἐντεῦθεν, μὴ διυχερά-
 νῃς ἀλλὰ κατὰ νύκτι, πρὸς σεαυτὸν ἐπ' ἀνελθε, τὸ συνει-
 δὸς ἐξετάσας, σκόπησας, ὅτι καὶ σε μικρὸν ὑπερὸν τῶ-
 το μένει τὸ τέλος. Γενῶ σωφρονέσεις, καὶ δέξαι φόβον
 ἀπὸ τῆς ἐτέρου τελευτῆς, καὶ ῥαθυμίαν πόρικοτον ἀπα-
 σαρ, ἀναλόγισαι τὰ πεπραγμένα, διόρθωσας τὰ ἡμαρ-
 τήματα, ἀρίστην πόσιν μετὰβολήν. Τούτῳ διεσῆκαμεν
 τῶν ἀπίστων, ἵνα κρίσεις ἑτέρας πόλιν τῶν πραγμάτων
 ἔχειν. Ὅρα τὸ οὐρανὸν ὃ ἀπὶς καὶ προσκυνοῖ, θεὸν γὰρ
 εἶναι νομίζει, ὅρα τὴν γῆν καὶ θεραπεύει, καὶ πρὸς τὰ αἰδῶ
 τὰ κέχνην, ἀλλ' ἡμεῖς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὁρῶμεν τὸν οὐρα-
 νόν, καὶ τὸν πεποιητότα αὐτὸν θαυμάζομεν. Οὐ γὰρ θεὸν
 αὐτὸν ἀλλ' ἔργον εἶναι θεοῦ πεπιστεύκαμεν. Ὅρῳ τὴν
 κρίσιν ἀπασαν, καὶ δι' αὐτῆς χειραγωγοῦμαι πρὸς τὸν θε-
 μιουργόν. Ὅρα πλοῦτον ἐκεῖνος, ἐκέχνη ἐκπέπληκται.
 Ὅρῳ πλοῦτον ἐγὼ, ἐκ καταγελῶ. Ὅρα πενίαν ἐκεῖνος, ἐκ
 ὁδύρεται. Ὅρῳ πενίαν ἐγὼ ἐκ ἀγάλλομαι. Ἐτόρως ἐγὼ
 βλέπω τὰ πράγματα καὶ ἐτόρως ἐκεῖνος, οὕτως καὶ ὡς
 τὸ θανάτου ποιῶμεν, ὅρα νεκρὸν ἐκεῖνος, καὶ νομίζει νε-
 κρὸν εἶναι, ὅρα νεκρὸν ἐγὼ καὶ ὑπνον ἀπὸ τῆς θανάτου βλέ-
 πω. Καὶ καθάπερ ὡς τῶν γραμμάτων, τοῖς μὲν αὐτοῖς
 ὁρῶμεν αὐτὰ ὀφθαλμοῖς, οἷτε εἰδότες οἷτε ἀγνοῶντες
 τὰ γραμμάτια, ὃ τῇ αὐτῇ δὲ διανοίᾳ ἀλλ' οἱ μὲν οὐκ εἰδ-
 οῦντες γραμμάτια ἀπλῶς εἶναι νομίζουσι τὰ βλέπομενα, οἱ δὲ
 ἐπιστάμενοι, μετὰ πολλῆς τέχνης τὸν ἐναποκείμενον νόμον
 ἀναλέγονται, οὕτω δὲ καὶ ὡς τῶν πραγμάτων τοῖς μὲν
 αὐτοῖς ὀφθαλμοῖς ὁρῶ μὲν τὰ συμβαίνοντα, ὃ τῇ αὐτῇ δὲ
 διανοίᾳ καὶ γνώμῃ. Οἱ τοίνυν ὡς τῶν ἄλλων ἀπάντων
 διεσῆκτες.

θεισκηότες αὐτῶν, ἐν ταῖς πόδι τοῦ θανάτου συμπίσσω
 μεν ψήφοις· ἐννόησον πρὸς τίνα ἀπέλθει καὶ λάβει πῦρα μὴ
 δίαρ, ἐνθα παῦλῳ· ὅτι, ἐνθα πέτρῳ, ἐνθα τῷ ἁγίῳ ὁ
 χορὸς ἄπασ· ἐννόησον πῶς ἀναστήσει· μεθ' ὅσης δόξης
 καὶ λαμπρότητος, ἐννόησον ὅτι πενθῶν καὶ ὀδυρόμενῳ,
 οὕτε τὸ γεγονυμένον διωήσῃ διορθώσας τοῖς ὀδυρμοῖς
 καὶ σαρτὸν κατὰ βλάβεις τὰ ἔχοντα. ἐννόησον τίνας μὴ,
 τοιοῦτοι ποιεῖν, καὶ φεύγει τὴν κοινωνίαν τῆς ἁμαρτίας.
 Τίνας οὖν μὴ καὶ ζήλοισ· τὸς οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα,
 παθὰ πρὸ καὶ ὁ παῦλῳ· εἶπερ, ἵνα μὴ λυπηθῇτε ὡς καὶ οἱ
 λοιποὶ, οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Καὶ πρόσεχε τῇ τῷ ῥήματι
 ἰσοκρίσει. Οὐ γὰρ εἶπερ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα ἀναστή-
 σεως, ἀλλ' ἀπλῶς οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα, ὁ γὰρ ἐλπίδα
 τῷ κρίσει μὴ ἔχων, οὐδέ μίαν ἐλπίδα εἶχε, οὐδ' ὅτι
 προνοεῖ τῷ πρὸν τῶν πραγμάτων, οὐδ' ὅτι τὰ πάντα,
 θεία τίς ἐφορεῖ δίκην. Ὁ τὰν τῶν οὐκ εἰδὼς εὐδὲ νομίζων,
 θυρεὺς παντὸς ὅτι ἀλογώτερος, καὶ νόμος καὶ δικαστήρια,
 καὶ θεσμοί, καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ ἐγὰρ, ἀπὸ τῆς δικίας
 ἐφορέας ψυχῆς. ὁ γὰρ μὴ προσδοκῶν ἐνθύνει ὑφείκει
 τῷ πεπραγμένῳ, πάσης μὴ ἀρετῆς ἀφίξειται, πάσης
 δὲ κακίας ἀνθίξειται. Ταῦτ' οὖν ἐννοήσαντες, καὶ τὴν ἀνοι-
 αμ καὶ τὴν πρὸς ἀπληξίαν τῷ ἑλλήνων, οἷς κοινωνοῦμεν διὰ
 τῷ θρήνων λογισάμενοι, φεύγωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς συμ-
 φωνίαν. Διὰ γὰρ τοῦ καὶ παῦλῳ αὐτῷ ἀνεμνήσθη, ἵνα
 τὴν ἀτιμίαν ἐννόησας πρὸς ἡμᾶς κατὰ πίπῃς, ἐκ τῆς πρὸς
 ἐκείνου συμφωνίας ἀνανήψῃς, καὶ πρὸς τὴν δικίαν ἐν-
 νειαν ἐπανέλθῃς. Καὶ ἐκ ἐνταῦθα μόνον ἀλλὰ πολλαχῶς
 τοιοῦτοι καὶ σωχῶς ὁ μακάριος παῦλῳ. Ὅταν γὰρ
 ἀπαλλαγῇ τῷ ἁμαρτημάτων βούλῃ, δαίκνυσσι τίσις
 κοινωνοῦμεν διὰ τῷ ἁμαρτημάτων, ἵνα τῇ ποιότητι τοῦ

Ε

προσώπῳ

προσώπῳ δὴ χθεῖς, τὴν κοινωνίαν φύγησ. Καὶ Θεσσαλο
 α.θεσ.δ νικῆνσι γράφων, οὕτως ἔλεγεν. Ἐκαστὸ τοῦ ἑαυτοῦ σώμα
 κτᾶδε, ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ, μὴ ἐν πᾶθει ἀτιμίας, καθά
 πορ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότες Θεόν. Καὶ πάλιν, μὴ καθὼς τὰ
 ἔφ.δ. λοιπὰ ἔθνη πορῖπατέτε, ἐν ματαιότητι τοῦ νοῦς αὐτῶν,
 οὕτω δὴ καὶ ἐν ταῦθα. ὃ δὲ λέω ἡμᾶς ἀγνοεῖν ἀδελφοί πορ
 τῶν κοιμημένων, ἵνα μὴ λυπῶμεν καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ
 α.θεσ.δ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. Οὐ γὰρ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, ἀλλ'
 ἡ προαίρεσις ἡ ἡμετέρα λυπεῖν ἡμᾶς εἰσθε, οὐχ ὁ θά
 νατος τὸ ἀπελθόν, ἀλλ' ἡ ἀδένεια τῶν θρηνοῦντων.
 Τὸν γόνυ πισὸν ὁδὲρ τῶν πτόντων λυπῆσαι διαυήσεται,
 ἀλλὰ πρὸ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ ἐν τῷ πτόντι δῖεσιν
 καὶ τῷ ἀπίσῳ, ὃ μικρὰ ἀπολαμβάνων ἐκ τῆς κατὰ Χρι
 στὸν φιλοσοφίας ἀγαθὰ, καὶ μεγίστην ἐκ τούτου καρπώμε
 νος εὐθυμίαν καὶ διηνεκὴ χαρὰν. Διὸ καὶ Παῦλος φησί.
 Φιλιπ.δ χαίρετε ἐν κυρίῳ πάντοτε, πάλιν ἐγὼ χαίρετε. Ὡς καὶ πρὸ
 θ' ἀναστάσεως, ὃ μικρὰν πάντῳ ἐλάβομεν ἀμοιβήν, τῷ
 μὴ κατὰσπῆν ὑπὸ μηδενὶ τῶν συμπτώντων δεινῶν,
 ἀλλὰ τῇ τῶν μελλόντων ἐλπίδι, πρᾶμυθίως ἀπολάνειν
 πολλῆς. Ὡς περ οὖν ἐκατόρῳθεν ἡμεῖς κερδαίνομεν, οὕ
 τως ὁ ἄπιστος ἐκατόρῳθεν κατὰβλάπτει, καὶ τῷ κολά
 ζει δι' ὕπερον διὰ τὴν τῆς ἀναστάσεως ἀπιστίαν, καὶ τῷ
 κατὰσπῆν ὑπὸ τοῖς παρῶσι πράγμασι, διὰ τὸ μηδεὶς
 προσδοκᾶν μετὰ ταῦτα χριστόν. Οὐ τοίνυν διὰ τὴν ἁ
 νάσασιν μόνον ὀφείλομεν εὐχαριεῖν τῷ, θεῷ ἀλλὰ καὶ
 διὰ τὴν ἐλπίδα θ' ἀναστάσεως, ἢ καὶ τὴν ὀδυρομένην
 δύναμι' παραμυθήσασθαι ψυχὴν, καὶ πείσαι πορ τῷ ἀπελ
 θόντων θαρρεῖν, ὡς ἀνασησομένων πάλιν, καὶ σωεσομέ
 νων ἡμῶν. εἰ γὰρ ἄλγεα καὶ πένθει, τὸς ἐν ἁμαρτίαις
 ζῶντας πένθει δὲ καὶ ὀδυρίδι, οὐ τόνος ἀπελθόντας
 μετ

μετ' ἀρετῆς. Οὕτω καὶ Παῦλος ποιῇ. Κορινθίους γὰρ ἐπι- β. Κορ. ιβ
 σέλωμεν φησί. μὴ πῶς ἐλθόντα με πρὸς ὑμᾶς, ταπεινώσῃ
 ὁ θεὸς καὶ πενθήσω πολλούς. Οὐκ εἶπεν τῶν ἀποδιδόντων,
 ἀλλὰ τῶν προημαρτηκότων καὶ μὴ μετανοησάντων ὑπὸ τῆς
 ἀσελγείας καὶ ἀκαθαρσίας ἧς ἐπραξαμ. τότε δ' εἰ πενθήει.
 οὕτω καὶ ἄλλοι πρᾶναι λέγουσι. Κλάυσον ὑπὸ νεκρῶ. Σοφ. σι
 ἐφέλιπε γὰρ φῶς. καὶ ὑπὸ μωρῶ κλάυσον. ἐφέλιπε γὰρ σύ γὰρ κ. β.
 νεκρῶ. Ολίγον κλάυσον ὑπὸ νεκρῶ, ὅτι ἀναπέπαυ'. τὸ δὲ
 μωροῦ ὑπὲρ τοῦ θανάτου ἢ ζωῆς πονηρὰ. Εἶδε ὁ σωτήρ σου
 ἀπεσερμημένον διαπαντός ἄξιον ἂν εἴη θρηνέειν, πολ
 λῶ μάλλον ὁ δικαιοσύνης ἐρημικὸν καὶ τῆς κατὰ θεὸν
 ἐλπίδος ἐκπεπτωκός. Τούτους οὖν πενθῶμεν ἡμεῖς.
 τὸ μὲν γὰρ ἔχει κέρδιον τὸ πένθος. πολλάκις γοῶν
 τὰς τοιούτους θρηνοῦντες διωρθωσάμεθα. τὸ δὲ ὑπὸ τοῖς
 ἀπελθούσιν, ἀνόνητον ὁμοῦ καὶ βλαβερόν. μὴ τοίνυν ἀν
 τιστρέψωμεν τὴν τάξιν, ἀλλὰ ἁμαρτίαν θρηνώμεν μόνον.
 τὰ δὲ ἄλλα πάντα καὶ πενία, καὶ νοσος, καὶ θάνατος
 ἄσθενος, καὶ ἐπήρεια, καὶ συκοφαντία, καὶ ὅτι οὐκ ἔστι
 πῆρ τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν, πάντα γενναίως φέρωμεν.
 ὑπόθεσις γὰρ ἡμῖν τὰ δεινὰ τῶν Στεφάνων εἰσι πλε
 ὄνων ἂν νηφώμεν.

Καὶ πῶς ὅστις ἀνθρώπον οὕτως φησί μὴ ἀλγεῖν; τὸ οὖν
 τίον μὲν οὖν λέγω. πῶς ἐστὶν ἀνθρώπου οὕτως ἀλγεῖν; λό
 γον τιμῆς καὶ λογισμῶν, καὶ ταῦτα πᾶσι τῶν μελλόντων
 ἐλπίσι; Καὶ τίς ἐστὶν ὡς οὐχ ἔαλω θεῶν πάθει τότε φη
 σί; πολλοὶ καὶ πολλαχῶν, καὶ ἐφ' ἡμῶν καὶ ὑπὸ τῶν προγόν
 των τῶν ἡμετέρων. Ὁ γοῶν Ἰωβ ὁλοκλήρου τοῦ χοροῦ τῶν
 παίδων ἀπελθόντων, ἀκρῶς τι φησί. ὁ κύριος ἐδῶκεν, Ἰωβ. α.
 ὁ κύριος ἀφείλετο. ὡς τῷ κυρίῳ ἐδοξε, οὕτως καὶ ἐγένετο.
 θαυμάσια μὲν οὖν τὰ καὶ ἄπλωσ ἀκουόμενα, ἂν δὲ

καὶ μετὰ ἀκριβείας ἐξετάσας αὐτὰ, τότε μεζόνως ὄψει τὸ
 θάυμα. ἐννόησον γὰρ ὅτι ἔχει τὸς ἡμίσεις ἑλαβεῖν ὁ διαβό-
 λος, καὶ τοὺς ἡμίσιον ἀφῆκεν, ὃ δὲ τοὺς πλείονας ἑλάβε, καὶ
 καὶ τοὺς ἑλάττωσιν ἀφῆκεν, ἀλλὰ ὁλόκληρον ἐβύρνησε τὸν
 καρπὸν, καὶ τὸ δένδρον ὃ κατέβαλε, πᾶσαν ἐπηγάγε τὴν
 θάλατταν μετὰ τῶν κυμάτων, καὶ τὸ σκάφος οὐ κατε-
 πόντισεν. ὅλην τὴν δύναμιν ἐκένωσε, καὶ τὸν πύργον
 οὐκ ἔσπειρεν. ἀλλὰ εἰσήκει πάντοθεν βαλλόμενος, καὶ ἀκλι-
 νήσμελόν. καὶ νιφάδες ἐφέροντο βελῶν, καὶ οὐκ ἐπληθύνθη.
 μᾶλλον δὲ ἐπέμποντο μὲν, οὐκ ἐτίτρωσκον δὲ. ἐννόη-
 σον ὅσον ὅτι, τοσούτους παῖδας ἰδέειν ἀπαυλώτας. τί
 γὰρ οὐκ ἦν ἱκανὸν δάκνυν, τὸ πάντας ἀνασπαράζειν;
 τὸ πάντας ἀδρόν καὶ ἐν ἡμέρᾳ μίᾳ; τὸ ἐν αὐτῇ τῆς ἡμέ-
 ρας ἑξῆς ἀνδρῶν; τὸ πολλὰν ἀρετὴν ἐπιδιδύμω μύλουσιν; τὸ
 πρόσω ταῦτα τιμωρίας καταλύσαι τὸν βίον; τὸ μετὰ
 τοσαύτας πληγὰς, ἐχέτω ἐπιχειρῶναι τάνθρωπον; τὸ φι-
 λήσοργον εἶναι τὸν γεγωνικότα; τὸ πεθυνόντες εἶναι τοὺς
 ἀπελθόντας; ὅταν γὰρ πονηροὺς ἀποβάλλῃ τίς παῖδας
 δάκνεται ἑξῆς μὲν πάντες, πλεονέκται δὲ οὐ μετὰ πολλῆς ῥι-
 σθοδρότης. καὶ γὰρ πονηρία τῶν ἀπελθόντων, δριμυ-
 τέρως οὐκ ἀφίησι γνώσιν τὴν ὁδὸν. ὅταν δὲ καὶ
 ἐνἀρετῇ ᾖσι, μόνιμον τὸ βραῦμα γίνετ, ἄλλος δὲ ἡ μνήμη,
 ἀπαραμύθητον τὸ κακόν, διπλοῦν τὸ κέντρον, τὸ μὲν
 ἀπὸ τῆς φύσεως, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἀρετῆς τῶν ἀπελθόντων. ὅτι
 δὲ ἕσπερ ἐνἀρετῇ δὴλον ἐκείθεν. πολλὰν αὐτῶν ὁ πατήρ
 ἐποίησε τὴν ἐπιμέλειαν. καὶ ἀνιστάμενος θυσίας προ-
 σέφερεν ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἀμαρτημά-
 των διδασκαλίας, καὶ ὃ δὲ αὐτῶν ἑξῆς τὰς προτιμότερον ἦν.
 τοῦτο δὲ ὃ τὸ πάσι τὴν ἀρετὴν δέκνυσι μόνον, ἀλλὰ
 καὶ τὴν τῇ πατρὸς φιλοσοφίαν. ὅταν οὖν καὶ πατήρ ᾖ,
 καὶ

καὶ οὕτω φιλόσοφον, μὴ τὸν ἀπὸ τῆς φύσεως πόθον ἐν
 σλεικνύμενον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς εὐλαβείας, ἀλλὰ
 καὶ οἱ ἀπελθόντες οὕτως ἐνάρετοι, τριπλῆ γίνεται τῆς
 ἀθυμίας ἢ πυρᾶ. Γάλιμ ὅταν κατὰ μέρος ἀναρπάζων-
 ται, ἔχει τινὰ πρᾶμυθίαν τὸ πάθος, οἱ γὰρ ἐπιλειπόμενοι
 τὴν ἐπὶ τοῖς ἀπελθούσι συσκιάζουσιν ἀθυμίαν, ὅταν
 ἢ ὁλόκληρον ὁ χορὸς ἀπέλθῃ πρὸς τίνα διωκόμενος ἰδῇ
 ὁ πολὺπαις ἀθρόον ἄπαις γινόμενον. Μετὰ τούτων πά-
 λιμ, ἐσι καὶ πέμπτῃ εἰπεῖν πληγὴν. ποίαν δὲ ταύτην;
 τὸ ἀθρόον αὐτοὺς ἀναρπαδοῦναι πάντας. Εἰ γὰρ ἐν ἑρῆσι
 ἢ πέντε ἡμέραις ἀπελθόντων τινῶν, αἱ γυναικες καὶ οἱ
 προσήκοντες ἄπαντες, τοῦτο μάλιστα πάντων ὁλοφύρον
 ὅτι τ᾽ αἰχμῶς καὶ ἐξαίφνης ἀνερπάξῃ ἐκείνων ὅψεως ὁ τε
 τελευτήκως, πολλῶν μάλλον οὕτω ἢ ἡλγιστον ὅτι ἐν ἡμέ-
 ραις τρισὶ καὶ δύοσι καὶ μιᾷ, ἀλλ' ἐν ὧρα μιᾷ πάντας οὕτως
 ἀφαιρεθεῖς. Τὸ μὲν γὰρ μελετηθεῖν τῷ χρόνῳ δεινόν, καὶ
 σφόδρα ἀφόρητον ἢ, τῇ προσδοκίᾳ, κῶφον ἂν γένοιτο ῥα-
 δίως. τὸ δὲ παρ' ἐλπίδα συμβᾶν καὶ ἐξαίφνης ἀφόρητον
 γίνεται. ὅταν οὖν τι καθ' ἑαυτὸ χαλεπὸν ἢ, καὶ τὴν ἐκ
 τ' παρ' ἐλπίδα συμβῇ λαμβάνῃ προσθήκην, ἐννόησον
 πῶς ἀφόρητον γίνεται, καὶ πάντα ὑπερβαίνει λόγον. Βλέπει
 καὶ ἑκτὴν ἀκῶσαι πληγὴν; ἐν αὐτῇ τῆς ἡλικίας τῷ ἀνθε-
 πάντας ἀπώλεσεν. ἴσῃ δὲ ὅπως οἱ ἄωροι δ' ἀκνοῦσι θάνα-
 τοι, καὶ ποικίλον ποιεῖ τὸ πένθος, οὕτω ἢ καὶ ἄωρον μόνον
 ἢ, ἀλλὰ καὶ βίαιον, ὡς εἶναι καὶ ταύτην ἐβδόμην πλη-
 γὴν. Οὐ γὰρ ὡς κλίνης εἰδὲν αὐτοὺς ἀποσπνέοντες καὶ ψυ-
 χορραγῶντας ἀλλὰ τῇ οἰκίᾳ κατὰ χῶδέντας ἄπαντας.
 ἐννόησον τοίνυν τίς ἢ ἀνορύπτων ἐκείνο τὸ χῶμα, καὶ νῦν
 μὲν λίθον, νῦν ἢ μέλθ' ἀνέλκων παιδίον, καὶ χεῖρα ὀρεῶν
 ἐτι φιάλῳ κατέχευεν, καὶ διεξίειν ἐτόραμ ἐπικειμένην

σε, καιρίαν δὲς ἑξ' διαβόλῳ τὴν πληγὴν.

Εἶδ' ἐλέγοις ὅτι πολλοὺς εἶχευ οὐτ' υἱοὺς, ἀλλ' οὐδὲ
πολλάκις ἓνα μονογενῆ ἔχωμ ἀπώλεσε, ἃ δὲ ἴσον τὸ πέν-
θος καλῶς λέγεις. καὶ γὰρ σοὶ φημί ὅτι ἃ δὲ ἴσον τὸ πένθος
ἀλλὰ πολλῶ μείζον τὸ Ἰώβ. Τί γὰρ αὐτῷ ἦ πολυπα-
θείας ὄφελος; τρανοτόραν αὐτῷ τὴν συμφορὰν ἐποίησε
καὶ πικροτόραν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, τὸ ἐν πλείοσι σῶμασι τὸ
τραῦμα δέξατο. Εἶδ' ἐβόλει καὶ ἕτερον ἰδέσθαι ἁγίου μονο-
γενῆ πατρὸς ἔχοντα καὶ τὴν αὐτὴν ἢ καὶ πλείονα ἀνδρίαν
ἐπιδειξάμενον, ἀναμνήσκει τὸ πατριάρχου Ἀβραάμ. Ὅς
ἃ δὲ εἶδε τὸν Ἰσαάκ ἀποθανόντα, ἀλλ' ὁ πολλῶ πικρότερον
ἦν ἢ ὁ δ' αὖτε, αὐτὸς αὐτὸν κατασφάξει ἐπειτά πει-
ρῶ, ἃ δὲ οὐκ ἀντίειπε πρὸς τὸ ἐπίταγμα οὐδὲ ἐδυσχέρανεν,
ἃ δὲ ἐφθέγγετο ἡ τοιοῦτος. Διὰ τὸ με πατέρα ἐποίησας
ἵνα παιδοκτόνον ἀπὸ γένου; βέλτιον ἦν μὴ δόλαι τὴν
ἀρχὴν, ἢ δόντα τοῦ τῷ τρόπῳ αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ. Βούλει
λαβεῖν; τίς οὐκ ἐνέκερ καὶ με κατασφάξει κτελέεις, καὶ τὴν
δεξιὰν μῖαναι τὴν ἐμαυτοῦ. Οὐκ ἄρα τὸ τῷ μοι τὸ παιδίον
τὴν οἰκὸμλήν ἐμπλήσαι τὸ ἀπογόνου ὑπέχετο; πῶς οὖν
τὸς καρπὰς δίδως, τὴν γέναν ἀνακρεῖν, πῶς δὲ ἀπογόν-
ους ἐπαγγέλλει τὸν υἱὸν κατὰ σφάπην κτείνων, τίς ταῦ-
τα εἶδε; τίς ταῦτα ἠκούσεν; ἢ πάτημαι, πρὸς λογίῳ. ἃ δὲ ἐν
τοιοῦτον οὐκ εἶπε, ἃ δὲ ἐνενόησεν, οὐκ ἀντίειπε ἑξ' κτείν-
σαντι, οὐκ ἀπήτησεν ἐνδυῶν ἀλλὰ ἀκύνων. Λάβε τὸν
υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν σου ἢ γάτωσας τὸν Ἰσαάκ, καὶ ἀνά
γαγε αὐτόν ἐφ' ἐν τῷ ὄρει ὡς ἂν σοὶ εἶπω. Μετὰ τοσαύ-
της προθυμίας τὸ ἐπίταγμα ἐπλήρωσεν, ὡς καὶ πλείονα
τὸ ἐπιταχθέντων ποιῆσαι. Καὶ γὰρ τὸ γυναικίον ἐκρυψε, καὶ
τὸς παῖδας ἔλαβε, κάτω μένειν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ μόνον τὸ ἱερὸν
λαβὼν ἀνήκει, οὕτως ἃ δὲ ἄκων, ἀλλὰ μετὰ προθυμίας πολ-

γεν. κβ.

λῆς τὸ κελευθὲν ἐπραΐεν. Ἐννοήσον τὸν νῦν ἡλίον ἦν,
 μόνον μόνῳ διαλέγεσθαι τῷ παιδί, μηδενὸς πάροντος, ὅτε
 μᾶλλον τὰ σπλάγχνα διαθερμαίνεται, ἢ σφοδρότερον
 τὸ ψίλλον γίνεται, καὶ τοῖο οὐκ ἐν μιᾷ ἢ δυσὶν, ἀλλὰ
 καὶ ἐν πλείοσιν ἡμέραις. Τὸ μὲν γὰρ ταχέως ποιῆσαι τὸ
 ἐπιταχθεῖν, θαυμαστόν ἔστι μέγα, ἀλλ' οὐκ οὕτως θαυμαστόν,
 ὥς τὸ διὰ πολλῶν ἡμερῶν βαλανζομελὲς εἶναι ψυχῆς, μη-
 δὲν παθεῖν πρὸς τὸ παιδίον ἀνθρώπινον. Διὰ γὰρ τοῦτο
 αὐτὸ καὶ μακρότερα σκάμματα ἐπέθηκεν ὁ Θεός, ἢ τὸ
 σάδιον ἐξέτεινεν, ἵνα ἀκριβέστερον ἴδῃς τὸν ἀθλητὴν. Καὶ
 γὰρ ἦν ἀθλητὴς οὕτως ὥς ἀνθρώπων παλάμων, ἀλλ' αὐτὴ
 τῇ τῆς φύσεως τυραννίδι. πῶς οὖν λόγῳ πρᾶσθαι δύ-
 νησεται τὴν αὐτοῦ δόξαν; ἀνήγαγε τὸ παιδίον, συνεπόδισ-
 σε, τοῖς ξύλοις ἐπέθηκε, τὴν μάχαιραν ἤρπασεν, ἐπάγειν
 τὴν πληγὴν ἔμελλε, πῶς εἶπω καὶ ποίῳ ῥόπῳ οὐκ ἔχω.
 μόνῳ αὐτὸς οἰδὲν ὁ ταῦτα ἐργαζομένης. λόγῳ γὰρ
 οὐδὲς πρᾶσθαι δύνησεται. πῶς ὥς ἐνάρκησεν ἡ χεὶρ;
 πῶς ὥς ἐλύθη τῶν νευρῶν ὁ τόνος; πῶς ὥς σιμῶχεεν αὐτὴ
 ἡ ποδομὴν τῷ παιδίον ὄψις; Ἄξιον ἐν ταῦθα θαυμάσαι
 καὶ τὸν Ἰσαάκ. ὥσπερ γὰρ ἐκείνῳ ἔειπεν ὁ Θεὸς οὕτως καὶ
 οὕτως ἐπέδειξε ὁ Θεὸς πατρί, καὶ καθάπορ ἐκείνῳ τὸ θεῶν
 κελεύοντος θῆσαι, οὐκ ἀπήτησεν ἐνθύναις, οὕτως καὶ οὗτος
 τῷ πατρὶ δεικνύοντος καὶ ἀνάγοντος ὡς τὸν βωμόν, ὥς
 εἶπε. τίς οὖν ἐνεκεν ταῦτα ποιεῖς; ἀλλ' ὑπέκειτο τῇ χειρὶ
 τῇ πατρικῇ. Καὶ ἦν ἰδεῖν πατέρα καὶ ἱερεῖα γινόμενον τὸν
 αὐτόν. καὶ θυσίαν χωρὶς αἵματός ἀναφερομένην, ὅλοκαύ-
 τωμα χωρὶς πυρός, δανάτη καὶ ἀνασάσεως τύπον, ὡς
 τὸν βωμὸν γινόμενον. καὶ γὰρ ἐσφαξε τὸν υἱόν καὶ ὥς ἐσφαξεν
 ὥς ἐσφαξε χειρὶ, ἀλλὰ τῇ προθυμίᾳ. Ἐπεὶ καὶ ὁ Θεὸς διὰ
 τὸντὸ ἐκέλευσεν, οὐ καὶ αἱματός χύσιν βεβλόμενον ἰδεῖν,
 ἀλλὰ

ἀλλὰ προαίρεσιν σοί δ' εἶναι δέλωρ, καὶ τὸν γενναῖον ἐ-
 κείνον ἐν μέσῳ τῆς οἰκουμένης ἀνακηρύξαι πάσης, καὶ
 παιδεύσαι τὸς μετὰ ταῦτα πάντας, ὅτι καὶ παίδων, καὶ
 φύσεως, καὶ τῶν ὄντων ἀπάντων, καὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τοῦ
 θεοῦ τὰ προστάγματα προτιμᾶν χρὴ. Κατὰ τὴν τῶν
 ζῶντων λαβὼν μάρτυρα τὸν Ἰσαάκ. τίνα οὖν ἔφομεν συγ-
 γνώμην εἰπὲ μοι. ποίαν δὲ ἀπολογίαν; εἰ τὸν γενναῖον ἐ-
 κείνον μετὰ τοσαύτης εἰδομεν προθυμίας ἰσθ' θεῶν πεθό-
 μενον καὶ πάντων αὐτῷ πρᾶχων ὡς καὶ ἡμεῖς διυχερά-
 νομεν. Μὴ δὲ μοι τὸ πένθος εἴπῃς, μὴ δὲ τὸ τῆς συμφο-
 ρᾶς ἀφόρητον, ἀλλ' ἐκείνο σκόπησον, ὅτι καὶ τὸ πένθος χα-
 λεπὸν ὄντι ἄνωγερτον ἢ ἡ ἰκανὸν ἢ τὸ ἐπιταχθεὶς δο-
 ρυβῆσαι αὐτὸ τὸν λογισμόν, καὶ εἰς ἀπορίαν αὐτὸν ἐμβα-
 λῆν, καὶ πῶς πίσις ὑπορῦξαι πῶς ἐν τοῖς πρὸς θεοῖς. τίς
 γὰρ τῶν πολλῶν οὐκ ἀνενόμιζεν ἀπάτῃ εἶναι τὰ εἰρη-
 μελῆα ποδὶ τῷ πλήθους τῶν ἐγγόνων ὡς αὐτῷ ἐπηγγέλατο,
 ἀλλ' οὐχ ὁ Ἀβραάμ. καὶ τὸν Ἰωβ δὲ τῆς ἐπὶ τῇ συμφορᾷ
 φιλοσοφίας οὐκ ἤπθον καὶ ὑπὲρ τούτων μάλιστα αὐτὸν θαυ-
 μάζειν χρὴ, ὅτι μετὰ τοσαύτῃ ἀρετῇ, μετὰ ἐλεημοσύ-
 νας καὶ φιλανθρωπίας μετὰ τό μὴδὲρ μήτε ἑαυτῷ μήτε
 τοῖς πασι σιωπεῖναι πονηρόν, τοσοῦτον πένθος ἰδὼν
 οὐτῶ κακόν καὶ πρᾶξιον καὶ μὴδὲν τῶν τὰ ἔχοντα τετολ-
 μητότων συμβεβηκός, ὅτι ἐπαθε τὰ τῶν πολλῶν, οὐδὲ ἐνό-
 μισεν ἀνόμητον εἶναι τὴν ἀρετὴν, ὅδε κακῶς βεβουλευθεὶς
 τοῖς πρὸς θεοῖς. ὥς δὲ ἀμφοτέρωθεν αὐτὸς ταῦτα, ὅθεν
 μάστιγος χρὴ μόνον, ἀλλὰ ἐλπίδος, ἐλπίδος τὴν ἀρετὴν
 καὶ μὴ λέγετω τίς ὅτι ἐκείνοι θαυμαστοὶ ἦσαν. θαυ-
 μαστοὶ μὲν γὰρ ἦσαν καὶ μεγάλοι. ἀλλ' ἡμεῖς τανῦν πλείο-
 να ἐκείνων ἀπαιτῶμεθα φιλοσοφίαν, καὶ τὴν ἐν τῇ παλαιᾷ
 βιβιωτότων ἀπάντων. εἴαν γὰρ μὴ περιστένη ἡ δικαιο-
 σύνη

σωὴν ὑμῶν πλέον τῇ γραμματέων ἢ φαρισαίων φησί, ὃ
 μαθ. ε. μὴ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν βασιλείαν τῇ δρανῶν. πάντοθεν τοί-
 νυν σωφρονιζέσθαι καὶ ταῦτα συλλέξαντες, καὶ τὰ πόδι
 ἀναστάσεως ἡμῶν εἰρημνύειν, καὶ τὰ πόδι τῶ ἀγίου τῶ τῶν,
 σιωπῶντες ἐπαύωμεν ταῖς ψυχαῖς, μὴ μόνον ἡγῆται καί-
 ρος τῶ πένθος, ἀλλὰ καὶ ἡνίκα αὐτὸ καθαρεύωμεν ὁδῶν
 οὐ γὰρ τῶ τοῦ ἐγὼ, τοῦ μηδενὸς ὄντος ἐν ἀθυμίᾳ, τῶ
 τῶ ἐκίνησα τῶ λόγους, ἵνα ὅταν ἐμώσωμεν εἰς τινὰ τοῖς
 αὐτῶν συμφορὰν, μεμνημένοι τῶ εἰρημνύειν, ἡ καὶ ἀπο-
 λαύωμεν πρᾶμνθίας. ἐπεὶ καὶ στρατιῶν, εἰρήνης ὄνσης, τῶ
 τῶ πολέμου μελετῶσιν, ἵνα τῶ μάχῃ ἐπιστάσῃ, καὶ τῶ
 καίρῳ τὴν ἐμπειρίαν ἀπαιτῶντος, εὐκαίρως ἐπιλείξων
 ταῖς τέχνῃς, ἡμῶν τῶ εἰρήνῃ κατ' ὁρῶσιν. Καὶ ὑμεῖς
 τῶν ὀπλῶν καὶ φάρμακα κατὰσκευάσωμεν ἑαυτοῖς,
 ὅτι καίρῳ τῶ εἰρήνης, ἵνα ἐπὶ πόλεμῳ ἐπιστῇ πα-
 θῶν ἀλόγων ἢ πένθους, ἢ ὁδῶν, ἢ ἄλλου ὁπουοῦν τοῖς
 ὄντος καδωπλισμένοι καλῶς καὶ πεφραγμένοι παύτοθεν,
 τῶ τῶ πονηροῦ προσβολὰς μετὰ πολλῆς ἀποκρουσώμε-
 θαι τῶ ἐμπειρίας, τοῖς λογισμοῖς ὁρῶν, καὶ ταῖς ἀποφάσε-
 σι τῶ θεῷ καὶ τοῖς ὑποδείγμασι τῶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, καὶ
 παντὶ τρόπῳ πάντοθεν ἑαυτοῦς τειχίσωμεν. οὕτω γὰρ
 διωκόμεθα καὶ τὴν πρᾶσαν ζωὴν μετὰ ἐνθυμίας διγνέ-
 γκειν, τοῖς βασιλείας τῶ δρανῶν ἐπιτυχῆν, ὅτι Χριστῶ
 ἡσυχῇ ἢ δόξα τοῦ κράτους ἅμα τῶ πατρὶ τοῦ ἀγίου
 πνεύματος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶ αἰῶνων. Ἀμήν.

τέλθ.

Ἐτυπώθη ἐν Λουδ' ἔνω τ' Ἀγγλίας ὑπὸ ρεινέρον' οὐλ
φῶ πρὸς τὸ σημεῖον τ' χαλκῶ ὀφείλει τῷ τ' ἁγίῳ Γά
λῳ κοιμητηρίῳ ἔτει ἁρ' χριστοῦ ἐν Ἐρκωθενίῳ α.φ.μ.
γ. τῇ ὁγδόῃ αὐτῇ δέκα τῷ Βοηδρομιῶν θ'.

694. c. 42.

694. c. 18

Diui Ioannis Chry-

SO STOMI HOMILIAE

DVAE, NVNC PRIMVM

IN LVCEM AEDITAE, ET AD

Serenissimum Angliae Regem

HENRICVM latinae factae, à

IOANNE CHEKO

Cantabrigiensi.

Diui Ioannis Chry³

SOSTOMI ORATIO KALENDIS

habita, cum non venisset in publicū eo die episcopus Antiochię Flavianus, contra eos qui nouilunia obseruant, & in ciuitate choros ducūt, & in dictū

Apostoli, Omnia in gloriam Dei facite.

1. Co. 10

*V*enadmodum chorus præsultorem, et nautarum multitudo gubernatorem inquit, sic & sacerdotū iste coetus Pontificem hodie suum et cō

munem patrem Flavianum desiderat. Sed in choro & naui, eorum qui præsesse debent, absentia, multum sæpe tum ornamenti, tum salutis detrahit, hac in re autem non ita fit. Quāuis enim carne non adsit, spiritu tamen adest, et nunc nobiscum est, domi cum sedeat, quēadmodum nos cum illo sumus, quanquam hic stemus. Ita enim charitatis natura est, ut longo

a ij

inter

interuallo disiunctos cōgreget & deuinciat.
Nam hominem in aliena regione commoran-
tem, & magnis à nobis fretis disiunctum, si
diligamus, quotidie eum locum, ubi ille perma-
net, animo, cogitationeque sequimur: quemad-
modum cum erga aliquē nō ita affecti sumus,
eum ne prope quidem astantem aspicere susti-
nemus. Sed ut cum charitas adest, nullum im-
pedimentum ex loci interuallo est. Sic eadem
cum abest, nullum præsidium ex locorum uici-
nitate paratur. Nuper autē cum Diuū Pau-
lum landaremus, ita exultauistis, quasi ipsum
præsentem uidissetis. Atqui corpus eius cum
in basilica Romæ iaceat, anima autem in ma-
nibus Dei sit, Charitatis tamē uis illum ante
oculos uestros collocauit. Cuperē autē in idē
quoque argumētum hodie descendere, sed ad
alia quædam, quæ magis urgēt, oratio nostra
prouehitur, ī quibus à tota hodie ciuitate pec-
catur. Eos enim qui laudes Pauli audire cupi-
unt, prius uirtutis Paulinæ æmulos esse oportet,
deinde hoc se sermone dignos iudicare.
Quoniam

HOMILIA I.

Quoniam ergo nō adest hodie Pontifex, age precibus illius freti, aliquid, quod ad institutionem uestri pertinet, attingemus. Nam & Moyses, quanquam corpore nequaquam præsens cum exercitu fuit, nihilominus tamē, imō multo magis quā reliqui praeliātes uictoriā promouit, pansis manibus sustētans, causam suorum subleuans, & hostibus terrorem incutiens. Quemadmodum autē neque charitatis uis, ita neque precatōnis efficacitas loci interuallo coērcetur, sed quemadmodum illa longe disiunctos copulat, sic & hæc eos, qui procul absunt, admodum iuuare potest. Fidentes igitur in pugnam procedamus. Nam et nobis hodie bellum indictum est, non Amalechitis inuadentibus, ut tum fecerant, aut alijs barbaris incurfantibus, sed dæmonibus pompam in foro ducentibus. Diabolicæ enim pernoctationes quæ hodie fiunt, & caueæ ludorum & conuitia, & saltationes nocturnæ, & explosenda comœdiæ, quouis hoste deterius, ciuitatem nostrā expugnāt, & propterea par est

a iij

ut anē

ut animo contrahantur, lugeant, erubescant, tum qui delinquunt, tum qui nō delinquunt, illi quidē propter admissa facinora, hi uerō quia fratres uiderunt fuisse immodestos.

Læta cum primis ciuitas fuit, et spēldidē coronabatur, & forū quasi elegās sumptuos saq; mulier, ambitiosē hodie exornabatur, auro, uestibus pretiosis, calceis, et reliquis eius generis amictum, singulis in officina sua opificij sui uenditatione, eiusdem artificij socios antecellere, studentibus. Hæc autem concertatio, quanquam puerilis cuiusdam cogitationis est, & animi nihil, neque magnum, neque sublime cogitantis, non tamen tantū secum incommodi apportat, quantum cum inconsiderata sit quædam uenditatio, irrisiōis continet eorum qui in illis elaborāt. Si enim exornare aliquid uolueris, nō officinam, sed mentem: nō forum, sed intelligentiam tuam exorna, ut angeli mirentur, archangeli hoc approbēt, ipse angelorum Dominus suis te donis compēset. Hæc enim quæ nūc est uenditatio, tum risum
tum

tum æmulationem apportat, ab hijs, qui excel-
so sunt animo, risum, ab illis, qui in eadē ægri-
tudine sunt, æmulationem, inuidiamq; multam.
Sed quemadmodum antè dixi, non ita adeo ne-
gligendæ sunt hæ concertationes: qui uerò in
tabernis ludi hodie fiūt, illi me maxime excru-
ciant, & impietatis atque intemperantiæ ple-
ni sunt: impietatis quidem quod qui hoc faciūt
dies obseruant, & augurijs addicuntur, et pu-
tant si nouiluniū mensis huius cū uoluptate et
lætitiis degant, reliquū se annū sic transactur-
os: intemperantiæ uerò, quod cū prima luce
fœminæ & uiri pocula implentes, multa cum
intemperantia, uinum merum hauriunt. Hæc
quanquam uos ipsi non facitis, indigna tamen
nostra religiōe sunt, si uel alios hoc facere per-
mittatis, siue hij famuli uestri, siue amici, siue
uicini fuerint. Non audis Paulum dicentem:
dies obseruatis & menses, & tempora, et an-
nos. , metuo uobis, ne frustra in uobis labor-
rauerim. Nempe extremæ hoc est amentia,
propter unum diem si auspicatus fuerit, per
uniuer

Gal. 4.

uniuersum hoc expectare annum: neque amē-
tiæ solum, sed diabolicæ cuiusdam efficientiæ
iudicium est, non proprio studio & alacritas-
ti, sed quibusdam dierū circuitiōibus, uitam
nostram commendare. Fortunatus tibi in uni-
uersum annus erit, non si in nouilunio ebrius
fueris, sed si in nouilunio et singuloquoque die
quæ Deo probata sunt, feceris. Dies enim bo-
nus & malus est, non sua quadam & propria
natura (nihil enim dies à die differt) sed no-
stra uel diligentia, uel ignauia. Si iustitiam
feceris, bonus tibi dies erit: si peccatum desi-
gnaueris, malus et supplicij plenus. Si ista me-
ditatus, si ita animo affectus fueris, et pre-
ces, eleemosynasque quotidie adhibueris, for-
tunatum habebis totū annum: si uirtutem ne-
glexeris in initijs mensiū, ac statis diebus animi
tui oblectationem concedideris, omnium ina-
nis eris bonorū. Quod cū diabolus perspiciat
& studeat nostros in uirtute labores fran-
gere, & animi alacritatem extinguere, tum
bonas, tum malas foelicitates diebus ascribere
nos

nos docet. Nam qui sibi ipsi persuadet diem
uel bonum uel malum esse, neque in malo die,
bonorum factorum curam habebit, quasi propter
diei necessitatem frustra laborans nihil pro-
ficiet: neque contra in bono die quicquam faciet,
quasi propter bonum diei successum, propria
sotordia nequaquam laedatur. Sic utrinque sua
ipsius prodest salutem, interdum quasi inaniter,
intet dum quasi superuacane laboras, in otio
et nequitia uitam deget. Quod cum sciamus
omnes, diaboli astutias fugere oportet, et hunc
animi sensum deponere, ut neque dies obserue-
mus, neque hunc diem refugiamus, illum per-
sequamur. Non enim solum ut nos in sotordiam
iniciat, sed etiam ut opera Dei suggillet, hac
malus ille molitur demon, et in impietatem
sotordiamque simul animas nostras pertrahere
cogitat. Sed resilire nos oportet, et certo
statuere, nihil malum esse, nisi peccatum solum,
et nihil bonum, nisi uirtutem solam, et perpetuum
cultum Dei. Oblectationem animi non ebrie-
tas, sed precatio spiritalis: non uinum, sed uer-

bum erudiens adfert. Vinum enim tempestatem, uerbū tranquillitatem creat: illud tumultum introducit, hoc turbulentiam expellit: illud obscurat mentē, hoc obscuratā illuminat: illud animi demissiones quæ ante non fuerant inuehit, hoc eas quæ adsunt, rursus expellit. Nihil enim ita tranquillitatem ac sedationē animorū ingenerat, atque hæc religionis nostræ instituta: res præsentēs despiciere, futuris inhiare: nihil humanū stabile iudicare, nō diuitias, non potentiam, non honores, nō clientelas. Hæc si recta ratione reputes, cum diuitem uideris, non te inuidia mordebit: si in paupertatem incideris, nō despondebis animum, atque adeo perpetuò feriari potes. Christianū enim non mensibus, non nouilunijs, non dominicis diebus feriari oportet: sed per omnem uitam festum diem sibi accommodatum agere. At quis illi festus dies maxime cōueniens est? Audiamus Paulū dicentē: Itaque feriemur non in fermento ueteri, neque in fermento malitiæ & nequitiae: sed in fermento integris

integritatis & ueritatis. Si ergo puram habes conscientiam, festum diem ages perpetuo, bona semper nutritus spe, & futurorum bonorum perfusus expectatiōe: Si animo perturbatus, et sceleribus multis obnoxius fueris, quāquam sexcentæ feriæ et celebritates sint, nihilo tamen melius quā hī qui lugent constitutus es. Quæ enim splēdidæ diei utilitas esse potest, si ego mihi animæ obscuratæ conscius sim? Sin fructum aliquem percipere ē nouilunio uis, hoc facito: Vbi annum expletum uideris, gratias age Domino, qui te ad hanc annorum circuitiōem perduxit. Extimula cor tuū, uitæ tuæ tempus tecum reputa, tecum ad hunc modum uerba facito: Dies auolant & prætereūt, anni finiūtur, magnam uitæ nostræ partem confecimus: quid boni à nobis factum est? num uacui atque inanes iustitiæ discedemus? iudicium Dei instat, et reliquum uitæ tempus ad senectutē uergit. Hæc in nouilunijs meditare: Hæc de annorum conuersionibus reuolue. Futuræ diei perpetuō recordemur, ne ad-

uersum nos loquatur quis illud: Quod aduersus
Ps. 77. suos Iudæos à Propheta dictum est: Abierūt
 dies eorum cum uanitate, et anni illorum cum
 celeritate. Has ergo ferias perpetuas, et in
 ambitus annorum nequaquam inclusas, neque
 dierum permensione descriptas, tum diues, tū
 pauper ex æquo potest agere. Non enim hic
 pecunijs, neque rerum affluentia opus est, sed
 uirtute sola. Non habes pecunias? at Dei ti-
 morē habes, omnibus pecunijs uberiores thes-
 aurū, qui neque consumitur, neq; interuertis-
 tur, neq; exhauritur unquā. Intuere in coelū,
 terram, mare, aërem, in genera animantium,
 in uarietatem stirpium, in naturam hominum
 uniuersam: considera Angelos, Archange-
 los, Superiores potestates: reputa hæc ī Do-
 mini tui ditōne esse. Haud fieri potest, ut Do-
 mini tam locupletis, præsertim si propitium
 habeat Domium, pauper quisquam seruus
 sit. Dies obseruare non Christianæ religio-
 nis, sed græcæ cuiusdam inanitatis est. In coe-
 lestem ciuitatem ascriptus es, in rempublicam
 eam

eam receptus es, angelis te ipsum admiscuisti.
Vbi nō est lumen quod in tenebris desinit, neq̃
dies quæ in noctem terminatur, sed perpetua
dies, & perpetua lux. In illa ergo intueamur
omnino. Cœlestia, iquit ille, quærite, ubi Chri Coll. 3.
stus ad dexteram Dei sedet. Nihil habes cō
mune cū terra, ubi solis cursus et cōuersiones,
et dierū uicissitudines sunt, sed si recte uiuas,
nox tibi dies fiet: cōtrā ac illis qui in lasciuia,
& ebrietate, et intemperantia uiuunt, quibus
dies ad noctis conuertitur tenebras, nō quidē
defectione solis, sed illorum, propter ebrietas
tem, obscuracione mentis. Dies ergo tales in
admiratione habere, & magnam ex illis uolu
ptatem capere, et lucernas in foro accendere,
et coronis admodum redimere, puerilis cuius
dam amentia est. Ab hac iam imbecillitate
liberatus es, et in uirum euasisti, et in cœlestē
ascriptus es rempublicam: nō ergo in foro ac
cendas lumen sensibile, sed in animo accende
lumē spirituale. Luceat enim lux uestra corā Mat. 5.
hominibus, ut uideant bona opera uestra, &

glorificent patrem uestrum cœlestem. Hæc lux, hæc adfert compensationem: nō ut domus tuæ fores fertis coronentur, sed ubi talem tuū demonstraueris cū cæteris cōiūctum, ut iustitiæ coronam capiti impositā, à Christi manu accipias. Nihil temere, nihil imprudenter à uobis fiat, ita enim Paulus præcepit, omnia in gloriam Dei ut faceremus: Siue enim, inquit, editis, siue bibitis, seu quid facitis, ad gloriā Dei faciatis. At quomodo, inquires, edere & bibere ad gloriam Dei possumus? Accerse pauperem, participem mēse tuæ facias Christum, et ad gloriā Dei edisti, ac bibisti.

At non hoc solum præcepit ad gloriam Dei fieri, sed & reliqua omnia, ut in forum ire, domi se continere. Hæc enim utraq; propter Deum fiant. At quomodo utraq; ista fient propter Deum? Quando ad ecclesiam accedis, quando precationis, quando doctrinæ spiritualis particeps es, hæc progressio ad gloriam Dei est. Sed domi etiā licet propter Deum manere. Quomodo? aut qua ratione?

Vbi

Vbi audiueris tumultus immodestos, pompas
diabolicas, malis atq; intemperantibus homini-
bus forum plenum esse, domi maneto, & à tur-
ba tali discedito, et ad gloriã Dei ibi māsisti.
Quemadmodum autem, tum domi permansio,
tum egressio foras : sic tum laus, tū uitupera-
tio quoq; ad Dei gloriam esse potest. Quomo-
do autem ad gloriam Dei licet aliquem lauda-
re ac uituperare? Sedetis sæpe in officinis,
uidetis præterire homines malos, atq; impro-
bos, supercilia contrahentes, inflatos, qui mul-
tos post se parasitos & adulatores ducūt, qui
pretiosas habēt uestes, et multis inanitatibus
amiciuntur, alienarum rerū direptores, atq;
auari. Hic si quēq; audiueris dicentē: An nō
præstabilis hic uir? an nō beatus est? Incre-
pa, redargue, os obstrue, cōmiserator, lachry-
ma : hunc tu ad gloriã Dei uituperabis. Vi-
tuperatio enim talis, ad religionē reliquorū
præsentium & uirtutē instructio est, ut in res
ad uictū spectātes minus inhient. Quære ab il-
lo qui illa dixit, Cur tā beatus hic est : Num
quia

quia admirabilem habet equum auro exornatum? aut quia magnum famulatum? aut præclaram habet uestem? & ebrietate delitijsque quotidie distenditur? Sed propterea miser atque infelix est, & multis lachrymis prosequendus. Video certe uos nullam illius partem laudare posse, sed externas res omnes, equum, frenum, uestes, quæ omnia nulla illius pars existunt. Dicas ergo, quid omnino miserius esse potest, quam ut equus, & equi frenum, & uestium splendor ac famulorum, bona corporis constitutio laudetur, ipse illaudatus prorsus prætereatur? Quid eo homine pauperius, qui cum nullum habeat bonum proprium aut domesticum, neque quicquam quod inde educere in aspectum potest, alienis ut rebus totus exornetur? Proprium enim & domesticum ornamentum diuitiæ quæ nostræ sunt, non famuli, non uestes, non equi, sed animi uirtus, sed bonorum operum abundantia, sed libera & secura cum Deo collocutio.

Rursus, cum uideris pauperem abiectum,
spre-

spretum, cum penuria uitam transigentem, &
à sodalibus, qui tecum sunt, cōmiseratum, lau-
dato illum: & hæc prætereuntis laus, instituz-
tio est & adhortatio ad bonam, & honestam
uitam transigendam. Si dixerint, ærumnosus
& miser est: tu contra illum omnium beatis-
simum prædica, qui Deum habet amicum, qui
uirtutibus incubit, qui diuitias nequaquam fluxas
possidet, qui conscientiam habet puram. Quid
enim illi incōmodi est, si pecunijs terrenis ege-
at, cum coelū et cœlestia sit possessorus bona?
Si tu cum illis sic disputaueris, atque alios in-
stitueris, magnā recipies, tum uituperationis
tum laudationis tuæ mercedē, cum utraque ad
gloriam Dei facias.

Quod aut nequaquam temerè animum tuū
his uerbis pellexerim, sed quod permagna quæ-
dam his qui ita animo constituti sunt, à Deo
compensatio futura sit, et in summa, hoc uirtu-
te habent, ita de illis, qui sic uitam degunt, sta-
tuere. Audi quid Propheta dicat, & in quo
recte factorum numero ponat, tum malos ho-

mines pro nihilo habere, tum timentes Deum glorificare. Postquam enim reliquas uirtutes commemorasset illius, qui à Deo honorandus esset, & qualē esse illum oporteret, qui in sancto illius tabernaculo habitaturus esset, hoc est, inculpatum, & operantē iustitiam, & à

Ps. 14. nequitia uacuum, etiam hoc subiicit: Qui non dolosus fuit lingua sua, nec fecit proximo suo malum: & paulo post. Pro nihilo habitus est apud illum maleficus, timētes autē Dominum glorificat. Hijs uerbis demonstrat unum ceterum eius officium esse, malos contēnere, laudare & beare bonos: Et alibi idem significauit

Ps. 148 cum diceret: Mihi autem admodum honorati sunt amici tui o Deus, multiplicati sunt magistratus eorum. Quem Deus laudat, tu ne uituperes. Laudat autem eum, qui cum iustitia uiuit, quamuis pauper sit. Quem Deus auersatur, tu ne laudaueris: auersatur autē omnē qui cum nequitia uiuit, quamuis multis abundet diuitijs. Sed siue laudaueris, siue uituperaueris, utraq; ad Dei uoluntatē facias.

Licet

*Licet etiam ad gloriam Dei obiurgare:
Licet etiam ad gloriā Dei corrigere, quē ad
modum erga seruos nostros sæpe animo com-
mouemur. Quomodo autē licet propter Deū
obiurgare? Si ebrium aut furantē uideris, uel
seruum, uel amicum, uel alium quempiam uici-
num tuum, aut in theatrum currentem, aut ani-
mam suam ipsius prodentem, aut iurantē, aut
peierantē, aut mētientē: stomachare, punito,
reuoca, corrige, et hæc omnia propter Deum
fecisti. Si erga te peccantē uideris, aut aliquā
offitij partē erga te sui prætermittentem, re-
mitte hoc ei, & remisisti propter Christum.
Nunc uero multi contrā faciunt, tū erga ami-
cos, tum erga seruos: quando enim erga se alijs
peccant, acerbi, inexorabilesq; sunt iudices:
quando aut in Deum contumeliosi sunt, & su-
as ipsorum perdūt animas, nullam eius rei ra-
tionem habent.*

*Amici tibi acquirēdi sunt? propter Deū
acquirito. Inimici tibi capiendi sunt? propter
Deum capito. At quomodo amici et inimici*

propter Deum acquirendi sunt? Si non amicitias illas colligamus, unde pecunias corrumpere, conuiuia agitare, imperia consequi poterimus: sed illos prosequamur, & acquiramus amicos, qui mentem nostram moderari, præcipere honesta, peccantes increpare, delinquentes arguere, supplantatos erigere, consilio ac precibus opem ferre, & ad Deum adducere possunt. Rursus, inimicos licet facere propter Deum. Si uideris aliquem intemperantem, nefarium, nequitiae plenum, opinionibus impuris refertum, supplantantem te ac nocere cupientem, recede, & resilias ab illo. Si dexter oculus offenderit te, extrahe eum, & abijce ab te. Hoc nempe ut amicos quos æquè ac oculos charos habes, & ad omnem uitæ usum necessarios, si ad animæ salutem impedimentum afferant, amputes & abijcias.

Mat. 5.

Si in coetum hominum prodieris, & uerba multa cum alijs feceris, propter Deum hoc facito: si tacueris, propter Deum taceto. At quomodo in coetu uersari propter Deum licet?

Si cum

Si cum alijs sedens, non de rebus externis dis-
seras, neq; de his quæ nobis plane perparū aut
nihil conducunt, sed de religione nostra, de ge-
henna, de regno cœlorū, nō aut de rebus inani-
bus aut supuacaneis, cuius generis hæc sunt:
Quis magistratum gerit? Quis magistratu
abiit? Qua de causa hic mulctatus sit? Vnde
ille tantū lucratus sit, & locupletissimus eu-
aserit? Quid ille huic reliquerit moriēs? Quo
modo ille ab hæreditate abfuerit, cum impris-
mis hæredibus se ascribendum putauerit? ac
multa alia hijs similia. De his rebus aut neq;
nos communicemus, neque alios communicare
permittunt. Sed consideremus potius, quibus
dictis aut factis Deo placebimus. Rursus
poteris propter Deum silere, exagitatus, uio-
latus, infinita mala passus, si feras generose,
& nulla maledicta referas illi qui hæc desig-
nauit.

Non autem laudare solum et uituperare,
nec domi manere, aut foras ire, non loqui, aut
silere, sed etiam flere, dolere, et lætari quoque

ad gloriā Dei licet. Quando enim uel fratrē uideris peccantē, uel teipsum in peccatum aliquod delapsū, deinde ingemiscas, ac animo moereas, haud poenitendam salutem ex hoc lucrificasti: quemadmodū Paulus ait. Qui secundum Deum dolor est, salutem haud poenitēdā

1 Co. 7 efficit. Si florētem alterum uideas, nolito illi continuo inuidere, sed Deo, qui tam praeclarum effecit fratrem tuum, perinde ac de proprijs bonis gratias agito, et huius letitiæ permagnum habes fructum. Quid enim inuidis hominibus est miserabilius, quibus cū licet gaudere, & fructū lētitiae suae capere, ipsi tamē mallent propter alienas foelicitates dolere, et cum dolore ipso, poenam à Deo, & supplicium intolerabile arcessere.

Cæterum quid laudes, & uttuperationes, dolores, & lētitias commemorō? ubi etiam à leuissimis rebus & uilissimis, maximas utilitates percipiemus, si propter Deum ipsum eas faciamus? Quid enim est tonsione crinium uilius? Hoc tamen licet propter Deum facere:

Quando

Quando enim comam non composueris, neque
vultum tuum ornaueris, neque ad illecebras, ac
lenocinia eorum qui in te intuentur comaueris,
sed inculte, atque horride, & quantum usus
fert, te ipsum apparaueris, tantum propter
Deum fecisti, et eius mercedem reportabis,
tum quia cupiditatem repressisti malam, tum
quia ambitionem importunam coercuisti. Si
enim qui poculum frigide solum dat propter
Deum, regni coelorum hereditatem adibit:
qui omnia fecerit propter Deum, considera,
quantam habebit compensationem.

Quin & propter Deum ingredi, & prop-
ter Deum intueri possumus. At quomodo in-
tueri et ingredi propter Deum licet? quando
non ad improbitatem curris: quando non in ali-
enam pulchritudinem nimis inquiris: quando
mulierem occurrētem uideris, refrenas oculos,
et timore Dei propter Deum, munis aspectum:
quando non pretiosis uestibus et delicatis, sed
hijs quæ tegere nos satis possunt, amicimur:
Sed ad imos usque calceos demittere hunc morē
licet?

licet? Eo usq; enim mollitiei luxusq; delapsi sumus, ut & calceos exornent, et omni ex parte, æquè ac faciẽ suam alij componunt uariare soleant, quod animæ impuræ ac deprauatæ signum est. Quanquã enim perexiguum hoc esse uideatur, tamen tum in uiris, tum in foeminis, magnum perditæ mētis argumentum et significatio est. Licebit ergo et calceis ipsis propter Deum uti, cum omnino usum quærimus, et hunc utēdorum calceorum finem habuerimus. Ingressu enim et amictu nos Deum glorificare posse, cognosce eo, quod sapiēs quidam olim **Ecclesiastes** i. dixit: *Vestitus uiri, et risus oris, et incessus pedum, indicāt hominẽ.* Quando enim honestè uestiti, grauitatis pleni, et multam in omni re gerenda modestiam adhibentes, in aspectum hominum prodimus: qui infidelis, qui intemperans, qui turbulentus est uir, is quanquam futilis, atq; insensatus fuerit, tamen primo quoq; occurso, in aliquem eius generis hominem intuens, omni illum honore, ac admiratione prosequetur.

Si

Si uxore duxerimus, propter Deum hoc faciamus: non ut facultates maiores acquiramus, sed ut temperanter uiuamus: animæ nobilitatē, non pecuniarum abundantiam inquiramus: non maiorum splendorem, sed morum uirtutem persequamur, et modestiam, uitæ sociam, non lenociniorum comitem capiamus.

Cæterum quid opus est omnia cōmemorare? Licet uobis ex hijs quæ dicta sunt, singula quæ fiunt, aut geruntur, percurrere, et omnia propter Deum facere. Et quēadmodum mercatores nauigantes maria, et ad ciuitates appellentes, non prius abeunt à portu, et in forum conscēdunt, priusquā intelligunt aliquod lucrum esse in mercimonijs: sic nec tu quicquā facias, nec dicas, nisi lucrum aliquod habeas secundum Deum. Ne dicas aut, neminem posse omnia propter Deum facere: quando enim calciamenta, cæsaries, uestitus, incessus, aspectus, uerba, confessus, ingressus, exitus, facetiæ, laudationes, uituperationes, commendationes, amicitia, inimicitia, possunt propter
d Deum

Deum fieri: quid restat, si uoluerimus, quod non poterimus propter Deum facere?

Quid carceris custodibus deterius esse potest? Nōne hęc uita omniū nequissima esse uidetur? Licet tamē ei qui uelit, inde lucrū reportare, quando uinctis parcat, quādo iniuste in carcerem coniectis commodat, & non alienis calamitatibus commodatur: quādo cōmunis proponitur omnibus adflictis portus. Ita Act. 16. custos carceris Pauli seruabatur. Ex quo satis liquet, quod ex omnibus rebus, si uoluerimus, lucrum facere poterimus.

*Quid parricidio indignius esse potest? Attamen iustitiam afferre potest, etiam hoc facinus, si quis admittat: tāti est propter Deū quicquam facere. At quomodo potest parricidiū iustitiam afferre? Madianitæ olim uolebant infensum Deum Iudæis facere, hac uia arbitrati se illos superare posse, si beneuolentiā Dei erga illos minuerēt, puellas exornantes, & in exercitus conspectum collocantes, lenocinabantur eos, & ad stuprum primò, de
inde*

inde etiam ad impietatem adducebant. Hoc cum uidisset Phinces, duos in ipso facinore deprehendens, districto gladio, utrosque transfo-
dit: et hac rei susceptiōe, Dei irā à destinata
sententia deduxit. Ac facinus quidem ipsum
parricidium fuit: fructus autē illius, omnium
perdēdorum salus fuit: unde & iustitiam at-
tulit, qui hoc fecit. Et nō modo nō manus hæc
cædes inquinavit, sed multo etiā puriores fe-
cit. Atque id iure quidem. Non enim ad corū,
quos interfecit, inuidiam, sed ad eorum, qui sus-
perfuerant, salutem, hoc suscepit. Duos inter-
fecit, & infinitam hominum multitudinem ser-
uauit. Perinde autem fecit ac medici solēt, qui
partes corporis putrescentes amputando, in-
tegrū corpus conseruant. Propterea psalmus Ps. 105
ait: Stetit Phinces, & placauit, & cessauit
plaga, & habitum est illi hoc ad iustitiam, &
generatione ad generationem, usque ad perpe-
tuitatem. Immortalis huius recte facti memo-
ria permanet.

Rursus alius orauit et exasperauit Deū
d ij ad eo

adco est aliquid, nō propter Deū facere: Pha
 Luc. 18. risæum dico. Sed quēadmodum Phinees etiā
 Nu. 25. cum cædem fecisset, gratiosus apud Deum fue
 rit: sic & iste, non propter precationis natua
 ram offendit, sed propter animi affectionem,
 qua cum precabatur, prolapsus est. Ita etiam
 si spirituale aliquid fuerit, si tamen propter
 Deum non fiat, cū primis illum lædit, qui fa
 cit. Quemadmodum si aliquid externum fiat,
 modo propter Deum fiat, admodum adiuvat
 eum, qui cū religiosa id facit mēte. Quid enim
 cæde grauius, aut horribilius esse potest? Ius
 tum tamen efficit eum, qui hoc suscipit. Quae
 lem ergo excusationem habebimus nos, qui dic
 imus ex omnibus rebus lucrificare, et omnia
 propter Deum nos facere non posse, cum inue
 niamus etiam, qui à cæde lucrum fecerunt?

Si animū advertere uoluerimus, siue emen
 dum, siue uendendum sit, per omnem uitam spi
 ritualem hanc mercaturam faciemus: ut si to
 lerabili precio nihil amplius requiramus: si
 difficultatem annonæ nequaquā obseruemus,

¶

Et tum egentibus diuendamus. Maledictus enim, inquit ille, qui rei frumentaria caritatem auget. Pro. 11

Sed quid oportet singula percēfere? Vno exemplo omnia colligenda fuerant. Quemadmodum enim ædificatores cum murum extructuri sunt, amussim ab angulo ad angulum ducunt, atq; ita murū pertexunt, ut minime inæqualis eius ora existat: sic & nos pro amussi uerbum hoc adhibeamus, quod apud Apostolum est: Siue editis, siue bibitis, seu quid aliud facitis, omnia in gloriam Dei facite. 1 Co 10

Siue ergo precemur, siue ieiunemus: siue accusemus, siue condonemus: siue laudemus, siue uituperemus: siue ingrediamur, siue exeamus: siue uendamus, siue emamus: siue taceamus, siue disputemus: siue aliud quid faciamus: omnia in gloriam Dei faciamus. Et si quid ad gloriā Dei non pertineat, illud neq; facto, neq; dicto à nobis usurpetur. Sed pro baculo magno, pro armis, pro præsidio, pro thesauris inexplicabilibus, hoc dictum animo

inscribentes, nobiscum, quamcunque uiam ingressi fuerimus, circumferamus, ut omnia ad gloriam Dei facientes, loquentes, suscipientes, tum hic, tum post huius uitæ peregrinationem, gloriam ab eo consequamur. Ait enī: Glorificātes

1 Re. 2.

me, glorificabo. Non dictis ergo, sed factis ipsis illum assidue glorificemus: quia illū decet gloria ad omnem æternitatem,

Amen.

Diui Ioannis Chry=

SOSTOMI IN DICTVM APOSTOLI

De dormientibus nolo vos ignorare
fratres, vt ne lugeatis. Tum de Iob
& Abraham,

1. tess. 4

Ies quatuor consum-
psimus in Lazari
parabola uobis ex-
plicanda, thesaurum
exantlātes eum, quē
in exulcerato corpo-
re repositum inueni-

mus: non aurum quidem aut argentum, aut la-
pides pretiosos, sed religionem, fortitudinē,
perpeffionem, ac patientiam multam. Quem-
admodū enim fluxi caduciq; thesauri extrins
secus spinas habent, & tribulos, & terram
asperiores, si uerō quis interius effoderit,
magnæ diuitiæ emergunt. Sic & in Lazaro
usu uenit: foris uulnera, intus diuitiæ inæsti-
mabiles: languens corpus, mens generosa
& alac

et alacris, in quo illud Apostoli explebatur:

2 Co. 4 Quantum externus homo corrumpitur, tantū
internus homo renouatur. Et poteram quidē
hodie in eadem parabola uersari, et cōtra hæ
reticos pugnare, qui uetus testamentum uitu-
perant, qui Patriarchas, qui contra opificē
omnium Deum linguas exacuunt. Sed ne ni-
miam facietatem adferat oratio, has disputa-
tiones in aliud tempus recondam: et nunc age
ad aliud argumētum orationem traducamus.
Nam & mensa si uniusmodi sit, facietatem
facit: uarietas autē perpetuam excitat appe-
tentiam. Vt igitur hoc in oratione fiat, longo
iam interuallo ad Diuū Paulū reuertamur.
Etenim oportune nobis hodie locus Aposto-
li legitur, & admodum cum superioribus co-
herent ea, quæ nunc dicturi sumus. Audiui-
stis ergo personantem Paulum & dicentem:
1 Tes. 4 De dormientibus nolo uos ignorare, ut ne lu-
geatis quemadmodum reliqui, qui spem nō ha-
bent. Ille euangelicus de Lazaro neruus fuit:
Lu. 16. hæc Apostolica uox est, sed unus utriusq; cō-
centus

cetus est. In illa enim parabola multa de resurrectione, multa de iudicio futuro tractabamus, et nunc in idem nos argumentum oratio haec iterum deduxit. Nam si hunc apostolicum locum effodiamus, eundem quoque hic thesaurum inueniemus. Tum enim oratio nostra omnis in hoc consumebatur, ut auditores doceret, nihil humanarum rerum splendidum putandum: Sed ulterius spe progrediendum, illam iudicis sententiam, iudicium formidabile, iudicem seuerum, animo quotidie sequendum. Haec cadem Paulus hodie illis uerbis consulit, Sed attendite: De dormientibus nolo uos ignorare fratres, ut ne lugeatis quemadmodum reliqui, qui spem non habent. Si enim credimus quod Iesus mortuus est, et surrexit: Sic et Deus eos qui per Iesum dormiunt, ducet cum eo. Hoc primum autem ad cognoscendum dignum inquisitione est, cur cum de Christo loquatur, illius exitum euita, mortem appellet: ubi autem de nostra morte loquitur, somnum eum, et non mortem nomet. Non enim dixit de mortuis: Quid
c igitur

igitur? de dormientibus: Et paulo post: Sic
¶ Deus eos qui per Iesum dormiunt, nō eos
qui per Iesum mortui sunt, ducet cum illo. Et
rursum: Nos qui uiuimus, qui relictī ad aduē-
tum Christi sumus, non anteuertemus eos qui
dormierūt. Ne hic quidem mortuos dixit, sed
ter ibi mentionē eius faciēs, ter mortē, somnū
appellauit. De Christo non item: ut, Si enim
credimus quod Iesus mortuus est: non dixit
dormiit, sed mortuus est. At qua de causa
Christi mortē dixit, nostrū autē somnū? Nō
enim temerē nec absurde, sed aliquid magnū,
grauēq; moliens hac uerborum obseruatione
usus est. De Christo loquens, mortem appella-
uit, ut passio ipsa fuisse credatur: de nobis
autem somnum dicit, ut mœrorem nostrum cō-
soletur. Causam enim unde processit resurre-
ctio, fidenter appellauit mortem. Vbi uero in
spe totum est positum, somnum cum nomina,
¶ ipso nomine nos consolatur, bonamq; spem
inijcit. Qui dormit enim, omnino resurget: et
nihil aliud mors est, nisi somnus longus. Ne
enim

enim hoc obijcias, neq; audire, neq; loqui, neq; uidere, neq; sentire mortuum: neq; enim ista facit qui dormit. Si autem necesse sit aliquid admirabile recensere, audi nunc iam. Dormientis anima etiam quodāmodo dormit, mortui autem uigilant.

At mortuus, inquis, putrescit et corrumpitur, & puluis cinisq; efficitur: Quid deinde o amice? Propterea magis gaudere oportet. Nam domum antiquam et ruinosam exædificaturus aliquis, habitatores domus primo as mandat, deinde ædificium diruit, & ædes magnificentiores extruit: Quæ res habitatores nō excruciat, sed multo magis recreat. Non enim in præsentem ruinam intuentur, sed futurum & minime adhuc aspectabile ædificium animo sequuntur. Sic & Deus facturus, corpus nostrum dissoluit, & inhabitantem in eo animam quasi domo educit, ut magnificentiorē domū extruens, maiori cum gloria eam rursus introducat. Non igitur in hanc quasi ruinam, sed in futurum splendorem

c ij dorem

dorem cogitationem defigamus. Si enim statuam quis habet tempore & rubigine exesam, & multis partibus cōminutam, cōfringit eam et in fornacem iniicit, & accurate liquefaciens imaginem illustriorem facit. Quemadmodum autē hęc in fornace dissipatio, nō deletio statuę, sed renouatio est: Sic nostrorū corporum dissolutio, non exitium sed redintegratio est. Quādo igitur uideris, quasi in fornace, defluētē carnem atq; putrescentem, ne in hoc aspectu consistas, sed conflaturam ante oculos pone. Neq; hac mensura cōtentus esse debes: ulterius progrediendum tibi est. Statuarius enim æreum fundēs corpus, nō aureā, aut immortalem statuam, sed æream rursum facit: Deus autem contrā, mortale & terrenum iniiciens corpus, auream et immortalem facit imaginem. Terra enim caducum & concretum corpus accipiens, immortale et sincerum idem reddit. Non igitur in hunc clausis iam luminibus, sine uoce iacentem, sed in illū resurgentem, gloriam inenarrabilem, stupendam

dam; atq; admirabilem iam percipientem, ins-
tuearis: & a præsenti rerum aspectu, ad fu-
turam spem, intelligētiam traducito.

At consuetudinem illius desideras: &
propterea luges ac lamētaris. Sed hoc uehe-
mēter absurdū est. Si enim sponso alicui filiā
in matrimonium copulaueris, deinde ille eā
abducens, in longinquam discesserit regionē,
atq; ibi in omnium rerum abundātia uiuat, ne-
quaq; hoc moleste feres, sed dolorem quem ex
absentiæ eius diuturnitate capis, prosperita-
tis illius cōmuni fama mitigas. Nunc autē non
homine, non seruo aliquo accipiente, sed ipso
Domino requirente quem debet, moeres ac
lamentaris.

At cum homo sum, inquis, nō possum nō lū-
gēre: Neq; ego hoc uolo. Nō enim mœrorē,
sed mœroris magnitudinem auferre cupio.
Mœrere enī naturæ est: ultra modū hoc facere
amentia est, delirationis est, effœminati an-
imi est. Luge, lachryma, sed ne indigneris, ne
moleste feras, gratias age Deo accipienti, ut

exornes abeuntem e uita hominem, et honesta illi hæc tribuito parentalia. Si enim hæc moleste pateris, & illū mortuum uiolas, & accipientem Deum exasperas, tibi ipsi incommodas: sin gratias egeris, tum illū exornasti, et accipientē glorificasti, & tibi ipsi cōmodasti.

Lachryma igitur: Sed ut Dominus Lazarum, qui normam nobis & regulam, & certos mœroris fines constituit, extra quos egredi non oportet. Sic & Paulus dixit: **1 Tes. 4** dormientibus (inquit) nolo uos ignorare, ut ne lugeatis quemadmodum reliqui, qui spem non habent. Luge inquit, sed non ut Græci qui resurrectionem abiicit, qui de futura uita desperat. Erubesco, mihi credite, et non parum animo commoueor, cum in foro uideam coetus mulierum immodestos, capillos uellentes, brachia incidentes, genas lacerantes, & in Græcorum conspectu hæc facientes. Quid non loquentur illi, quid non iactabunt de nobis? Hijsunt qui resurrectionem mortuorum tam certò statuunt? Admodum: sed non cū dictis

dictis facta cōsentiant. Verbis resurrectionē defendunt, re ipsa quod desperati solent, faciunt. Si considerent isti resurrectionem esse, nequaquā ista facerent. Si persuasi essent ad meliorem illam sortem abiisse, non lugerēt. Hæc et istis multo plura infideles dicunt, cum luctus istos audiunt. Pudeat nos igitur, et modestiores simus, et ne tantā tū nobis ipsis, tū hijs qui nos intuentur, accersamus noxā. Dicito uero cuius causa eū qui e uita exierit, tantum defles? Nū quia malus erat? Atqui propterea gratias agere oportet, quod præcisa iā est omnis improbitas illi. Sed bonus et modestus fuit? Propterea gaudere oportet, quod antea abreptus sit, quam improbitas illius cogitationē mutauerit, et ad eum locum abierit, ubi florens perpetuo erit, et conuersionem rerum nullam ne suspicari quidem debet. Sed iuuenis fuit? Ideo Deum qui accepit glorificā, quod tā cito illū ad meliorem sortem uocauerit. Senex est? Propterea etiam gratias age, et Deū qui acceperit glorifica. Pudeat igitur te luctus

te luctus tui, efferendi modus, Psalmorum cationes, orationes, patrum conventus, multitudo Fratrum magna, non ut fleas, ut lamenteris, ut indigneris, sed ut Deo accipienti gratias agas. Quæadmodum enim eos qui ad magistratum aliquem uocati sunt, multi solent bonis uerbis prosequi. Sic et discedentes sanctos, nempe ad maiorem dignitatem accersitos, omnes bonis uerbis prosequantur. Mors enim requies est, studiorum et curarum ad uitam pertinentium uacuitas. Cum igitur uideris aliquem tibi coniunctum ex hac uita discedentem, non moleste feras. Sed cum dolore punctus fueris, tu te collige, conscientiam tuam inquire, considera quod etiam te paulo post idem manet exitus. Moderare tibi, et ex alterius morte timorem cape, socordiam omnem præcide, facta tua animo repete, errata corrige, quam optimam facito mutationem. Hoc enim discamus ab infidelibus, quod iudicia de rebus alia quam illi habeamus. Aspicit coelum infidelis, et adorat, Deum enim esse putat: uidet terram et colit, et in res mortales

les inhiat. Nos, cōtrā, cōelū uidemus, et cōelū
opificem admiramur. Non enim Deum esse,
sed Dei opus credimus. Video uniuersi huius
opificium, et eo, quasi manu, ad opificē ducor.
Videt diuitias infidelis, et inhiat animo, atq̃
obstupescit: Video diuitias ego, & irrideo.
Videt paupertatem, et flet: Video paupertatē
ego & exulto. Aliter ego intueor in res,
aliter ille. Ita et in morte facimus. Videt cadauer
ille, et putat cadauer esse: Video cadauer
ego, somnum, hanc mortis partē esse puto.
Et quemadmodum in literis fit, ut eisdem o-
culis contemplemur literas, tum periti, tum
imperiti, non tamen eadem cum intelligentia.
Imperiti enim omnino putant literas eas esse,
quæ uisu tenentur: periti autē multo cum artifi-
cicio subiectā sentētiam colligūt. Ita et in cr-
bus ipsis: iisdē oculis res mortales uidemus,
non tamen eadem intelligentia et mente. Quā
igitur in rebus alijs omnibus ab illis dissid-
emus, in hac iam de morte congruemus sen-
tentia? Cogita ad quem abiit, & cape conso-
lationem

solationem, Vbi Petrus, ubi Paulus, ubi
sanctorum coetus omnis est. Cogita quomodo
resurget, quanta cum gloria et splendore. Co
gita quòd lugendo, et lamentàdo, quod lachry
mis nihil proficies, & ad extremum teipsum
laedes. Cogita hoc si feceris, quorum exemplū
habes, & peccati societate fuge. Quos igitur
imitaris, quos emularis? Infideles et nō habē
1. **Tes. 4** tes spem: quemadmodum Paulus dicit: Vt ne
lugeatis quemadmodum cæteri, qui spem non
habēt. Et attendite, quam accuratē loquitur
Apostolus. Non dixit qui non habent spem
resurrectionis, sed omnino, qui nō habēt spē.
Qui enim spem illius iudicij nō habet, nullam
spem habet, nō modo diuinæ in rebus humanis
providentiæ, sed ne iustitiæ quidē diuinæ, quē
admodum ea omnia perlustrat: Qui hoc nō uide
det, qui hoc nō iudicat, belua quauis immanior
est, et leges, iudicia, instituta, atq; adeo bona
omnia ē propria expellit mente. Qui enim
non factorum suorum se rationem redditurum
expectat, omnem uirtutem fugit, nequitiam
omnem

omnem persequitur. Hæc ergo animaduertētes, & Grecorum, quos lamentando imitamur amentiam, stuporemq; reputantes. Fugiamus hanc cum illis societatem. Propterea & Paulus illorum sæpe mentionem fecit, ut ignominiam considerans in quam incidis, ab illorum communitate te tēperes, & ad propriā nobilitatem reuertaris. Neq; hic solum D. Paulus, sed sæpe, sed assidue hoc facit. Quando enī nos à peccatis discedere uult, cū quibus per peccata consociemur, demonstrat, ut personę moribus mordeamur, et societate illius deuitemus. Thessalonicēsisibus autem scribens sic ait. *Vnusquisq; corpus uestrum possidete* ^{1 Tes. 4} *in sanctificatione & honore, non in passione ignominia, quemadmodum gentes quæ nō nouerunt Deum.* Et rursus: *Nō quēadmodum* ^{Eph. 4} *reliquæ gentes ambulant in inanitate cordis sui.* Sic et in hoc loco: *Nolo uos ignorare fratres de dormiētibus, ut ne lugeatis quēadmodum cæteri, qui spem non habent.* Non enim rei natura, sed animi nostri propositum: non

mors discedentis, sed imbecillitas lugētis, nos
uexare cōsuevit: Fidelem enim nullæ res præ
sentes uexare possunt, sed ante percepta futu
ra bona, in presenti hoc uitæ curriculo, longe
differt ab infidelibus. Non enim parua res
portat è Christi religione bona, sed maximū
ex eo percipit fructum, tranquillitatem, &
Phil. 4. perpetuam letitiam. Itaq; Paulus dicit. Gau
dete in Domino semper, iterū dico, gaudete.
Ante resurrectionem enim non exiguū habe
mus fructum, quod in has quotidianas ærum
nas non incidemus, sed futurorum spe, consola
tionem in presenti magnam habemus. Quæ
admodum ergo utrinq; nos lucrifacimus, sic
utrinq; infidelis incommodatur, tum quia pos
tea punitur quod resurrectionem esse non cre
dat, tum quia præsentis rerum perturbatione
consternatur, cū nullū expectet posthac fus
turum bonum. Non ergo propter resurrectio
nem solū, sed etiam propter resurrectio
nis spem, Deo gratias agere debemus, quæ
adflictam potest consolari animam, & quasi
resurrex.

resurrecturos etiam et cū Deo futuros de reliquis rebus nos animare potest. Nam si lugere ac lamentari oportet eos, qui in peccatis uiuunt, non eos qui cum uirtute discedunt: des flere ac lamētari oportet. Sic et Paulus fecit ² **Co 12**
Ad Corin. enī scribēs, īquit. Nequādo me ad uos ueniētē humiliet Deus et lugeā multos ē uobis, nō mortuos quidē, sed qui ante peccauerūt quosq; non poenitet intēperātiae & impuritatis quam patrauerūt: hij certe lugendi nobis sunt. Desle mortuū, deficit enim illū ^{Eccē. 23} **lumen**: & desle stultum, deficit enim illum intelligentia. Parum desle mortuum, quia res quieuit. Stulti autem morte, uita est deterior: Quod si qui intelligētia priuatur, omnino luctu prosequendus est: multo magis is, qui iustitiae inanis est, et ab hac diuinitus pfecta spe excidit. Hos lugeamus, hic enī luctus lucrū apportat: Nam istos cum lugemus, saepe emēdamus: discedentes lugere tum inane, tum inutile est. Non ergo lugēdi morem deponamus sed peccatum solum lugeamus. Reliqua enim

mors discedentis, sed imbecillitas lugētis, nos
uexare cōsuevit: Fidelem enim nullæ res præ
sentes uexare possunt, sed ante percepta futu
ra bona, in presenti hoc uitæ curriculo, longe
differt ab infidelibus. Non enim parua res
portat è Christi religione bona, sed maximū
ex eo percipit fructum, tranquillitatem, &
Phil. 4. perpetuam letitiam. Itaq; Paulus dicit. Gau
dete in Domino semper, iterū dico, gaudete.
Ante resurrectionem enim non exigū habemus
fructum, quod in has quotidianas ærum
nas non incidemus, sed futurorum spe, conso
lationem in presenti magnam habemus. Quæ
admodum ergo utrinq; nos lucrificamus, sic
utrinq; infidelis incommodatur, tum quia pos
tea punitur quod resurrectionem esse non cre
dat, tum quia præsentis rerum perturbatione
consternatur, cū nullū expectet posthac fu
turum bonum. Non ergo propter resurrectio
nem solū, sed etiam propter resurrectio
nis spem, Deo gratias agere debemus, quæ
ad afflictam potest consolari animam, & quasi
resurrex

resurrecturos etiam et cū Deo futuros de reliquis rebus nos animare potest. Nam si lugere ac lamentari oportet eos, qui in peccatis uiuunt, non eos qui cum uirtute discedunt: des flere ac lamētari oportet. Sic et Paulus fecit. **2 Co 12**
Ad Corin. enī scribēs, īquit. Nequādo me ad uos ueniētē humiliet Deus et lugeā multos ē uobis, nō mortuos quidē, sed qui ante peccauerūt quosq; non poenitet intēperātiae & impuritatis quam patrauerūt: hij certe lugendi nobis sunt. Defle mortuū, deficit enim illū lumen: & defle stultum, deficit enim illum intelligentia. Parum defle mortuum, quia res quicuit. Stulti autem morte, uita est deterior: Quod si qui intelligētia priuatur, omnino luctu prosequendus est: multo magis is, qui iustitiae inanis est, et ab hac diuinitus pfecta spe excidit. Hos lugeamus, hic enī luctus lucrū apportat: Nam istos cum lugemus, saepe emēdamus: discedentes lugere tum inane, tum inutile est. Non ergo lugēdi morem deponamus sed peccatum solum lugeamus. Reliqua enim

Ecclesi. 23

omnia siue paupertas, siue ægrotudo, siue mors immatura, siue fraus, siue calumnia, seu aliud quid rerum humanarum inciderit, generose omnia perferamus. Hæc enim mala, si temperantes simus, maioris coronæ et gloriæ materia esse possunt. At quomodo inquis fieri potest, ut homo non lugeat? Huic ego contrarium quaero: quomodo fieri potest, ut qui ratione, & oratione, et rerum futurarum spectat præditus homo, lugeat? At quis est inquis, qui hac perturbatione non interdum uexetur? Multi multoties tum apud nos, tum apud maiores nostros. Iob enim cum uniuerſa liberorum turba perisset, audi quid dicat:

Iob. i. Dominus dedit, Dominus abstulit: quem admodum Domino placuit ita factum est. Admirabilia hæc sunt cum audiuntur solum, si uero accurate inquiras in illa, tum magis admiraberis. Considera enim diabolum nequaquam dimidios liberos cepisse, et dimidios reliquisse, neque plures cepisse et pauciores reliquisse, sed quod totum uindemiavit fructum, & arborem

rem non deiecit : uniuersos maris concitauit
fluctus, & nauem non submersit: omnes copias
eduxit, & turrin non disturbauit, sed stes-
tit undiq; impetitus, et immotus mansit: Tem-
pestates adhibebantur telorum, & non con-
sternebatur, imo uero conijciebantur, sed nō
uulnerabatur. Cogita quanti sit, tot liberos
pereuntes uidere. Quid uero non satis ad ani-
mum arrodendum fuit, omnes direptos esse?
omnes confertim uno atq; eodem die, eodem
ætatis flore, multa uirtute abundantes, hoc
supplicij modo finire uitam? post tot clades,
hanc extremam esse obiectam? indulgentem
patrē fuisse, exoptatos fuisse discedentes libe-
ros? Cum enim perditos quis amittit liberos,
ærumna hac commouetur animus, sed non tan-
to cum feruore ardet. Improbitas enim exeū-
tiū ē uita hominū, acriores morsus dolorū nō
efficit. Quando aut honesti sunt, altū uulnus,
æternam memoriā, exitiale malū, duplices sti-
mulos adfert, alteros naturæ in uita permanē-
tium, alteros uirtutis ē uita excedentiū. Fuisse
scilicet

se autem istos cum primis honestos, ex hoc satis liquet: multam in illis educandis pater posuit industriam, et hostias pro illis immolabat, etiam ab abstrusis illorum peccatis ueritus. Nihil enim illi hoc educandorum filiorum studio longius aut antiquius fuit, quæ res non filiorum modo uirtutem demonstrat, sed patris quoque indulgentiam. Cum igitur et pater fuerit, et tam indulgens pater, non naturæ affectum modo, sed cautionem etiam demonstrans, et qui euita exierunt tam honesti erant, tripliciter admouebantur dolorum faces. Iam uero cum separatim abripiuntur, habet aliquam hic euentus consolationem, residuorum enim gnatorum desiderium, reliquorum mortuorum moerorem tegit, quando uero uniuersa ceterua interit, quem aspicere potest is qui cum prius liberis abundabat iam orbis omnino existit? Hic iam quintam calamitatem recedere licet: quam tandem illam? quod confertim euita tollerentur omnes, Si enim quatuor aut quinque diebus mortui fuissent, uxores et uicini omnes

hoc

hoc maxime lamentatae essent, quod celeriter
et de improviso ab illorum conspectu abstraheretur.
Multo igitur magis hic ingemisceret,
qui non diebus tribus, aut duobus, aut uno, sed
hora una omnibus ex aequo priuatus fuit. Ex
pectatum enim diu malum, quanquam admodum
intollerabile sit, praemeditatione tamen ipsa,
leuius malum solet esse: quod autem praeter opi
nionem de improviso contingit, intollerabile
est. Quando igitur aliquid sua natura graue
est, et praeterea nec opinato opprimit, magnam
id certe accessionem habet doloris. Hoc iam nunc
igitur tecum cogita, quam intollerabile fue
rit, et omnem exuperauerit doloris sensum.
Vis et sextam calamitatem audire? In ipso
aetatis flore omnes amisit. Scitis autem quem
admodum immaturae mortes non modo discru
tiant, sed etiam uarietatem doloris adferant:
haec autem non immatura modo, uerum etiam
uiolenta fuit, ut haec etiam septima aerumna
haberi possit: Non enim in lecto uidit illos a
nimam agentes atque expirantes, sed a diu rui-

na oppressi sunt omnes. Considera nunc quem
 admodum quis hanc ruinam postea effodit, &
 interdum quidem lapidem extraxit, interdum
 uero membrum alicuius ex illis, & manū unā
 uidit phialam tenere, dexteram autem alterā
 in patinas iniectam, totius corporis figuram
 perimi, obtritis naribus, capite cōtuso, oculis
 exclusis, cerebro disperso, toto corporis habi-
 tu uulnerum uarietate deformato, ut nō pos-
 sit pater exoptatorum liberorum concupitum
 aspectum internoscere. Hæc cum auditis, cō-
 turbamini & lachrymatis. Considerate igitur
 quis ille fuerit, qui hæc uidit: Si enim nos
 tam longo interuallo nō possumus sine lachry-
 mis tragœdiam tam miserabilem auditione ac-
 cipere, idq; aliena audientes mala, quis nam
 tandem, & q̃ adamantinus Iob fuit, qui cum
 oculis illa cerneret, non in alienis, sed in suis
 proprijs malis tam temperans fuit? Nō enim
 indignabatur, sed ne tale quidem quicq; uoce
 usurpauit: Quidnam tādē hoc est? hæc cine
 benignitatis meæ est compēsatio? Num ideo
 hospitibus

hospitibus domus mea patuit, ut liberorum
meorū tumultū uideam? Num ideo omnem illis
exhibui beneuolentiam, ut illi talem oppeterēt
mortem? Nihil horum non modo dixit, sed ne
cogitauit quidē: & post longam harum rerū
cogitationē omnia modeste tulit. Quem admo-
dum enim bonus statuarius, cum aureas con-
flat imagines, magna cum cura illas figurat,
sic & ille conformando, et temperando suam
ipsius modificauit mentē. Et quemadmodum
laboriosus agricola, palmarum aut olearum
stirpes rigat, munit, circumsepit, & omnia ac-
curat modo, sic et iste non cessauit uniuscuius-
q; animam quasi oleam quandam frugiferam,
ad maius uirtutis amplificare incrementum.
Et mali spiritus irruptione, stirpes nō modo
disturbatas, sed etiā ad terrā adflictas, et mi-
serabile uitae sortitas exitū, cum uidiſſet, nul-
lis usus maledictis est, sed gratias Deo agēs,
idoneam diabolo inflixit plagam. Sin dicas il-
lius qui multos habuit liberos, et alterius qui
cū unicū habebat cū amiſerat, non parē fuisse
dolorem

dolorem, recte loqueris, & ego assentior: non enim æqualis, sed multo maior est Iobi dolor. Quæ est enī numerosæ sobolis utilitas? Manifestiorem calamitatem, et acerbiorē morē creat hoc in plurimis corporibus uulnus acceptum.

Sin alterū uidere uelles, qui; cū unicū filiū haberet, uel parem, uel maiorem etiam animi magnitudinem demonstrauit, animo repete patriarcham Abraham, qui Isaac filium morientem quidem non uiderat, sed quod longe funestius, miserabiliusq; fuerat, ipse illum interficere mādabatur: et huic mandato nō restitit, neq; moleste tulit, neq; huiusmodi uerbis usus est: Num ideo me patrem fecisti, ut filij mei me sicarium faceres? melius fuisset initio nō dedisse, quā hoc modo iterum abstulisse. At habere eum uis? qua de causa illum à me interfici, & dexteram sanguine inquinari iubes? Non per hunc puerum me totum terrarū orbem impleturū receperas? Quales igitur fructus das, cum radices extrahis? Quomodo ne
potes

potes promittis, & filium trucidari iubes?
Quis talia unq̃ uidit? quis talia audiuit? de-
ceptus sum: circumuentus sum. Non restitit
imperāti, non rationem facti poposcit. Sed cū
hoc audiuiſſet: accipe charū filiū tuū quē dili- gen. 22
gis Isaac, et offer filiū tuū in uno ex mōtibus
quē dixerō tibi, tanta cū alacritate mandata
effecit, ut et plura quoq̃, si imperata eſſent,
facturus fuiſſet. Nā & ab uxore hoc occultas-
uit, & a ſeruis abdidit, ad montis pedem eos
manere præcipiens, et ſolam ſecū hostiam ca-
piēs cōſcendit: neq̃ inuitus, ſed multa cū ala-
critate mandata Dei exequēbatur. Cogita i-
gitur quantum hoc ſit, nemine præſente, ſolū
cum ſolo illum diſputaſſe filio, cum ex eo ma-
gis animus cōcaleſceret, et uehemētior quidā
amoris ardor, non uno iā aut altero die, ſed
pluribus diebus gigneretur. Celeriter enim
conficere mandatū, permagnum & admira-
bile fuit, ſed non tam admirabile, quā, quod
cum multos dies tētarētur animus illius, mul-
ta humana erga filium indulgētia uincebatur.

Propterea enim & longinquiore locum uis-
timæ, et interuallū disiunctius Deus consti-
tuit, ut athletam robustiorē cerneret: etenim
athleta reuera fuit non cum homine, sed cū na-
turæ ipsius imperio colluctans. Quæ enim or-
ratio ante oculos ponere potest illius magnas-
nimitatē? Adduxit filiū, ligauit, lignis im-
posuit, gladium distrinxit, inflictorus plagā
erat. Quomodo ista dicam, aut qua ratione,
nescio. Solus ipse nouit, qui hoc faciendū susce-
pit. Nulla enī oratio hoc ante oculos ponere
potest. Quomodo enim nō obstupuit manus?
quomodo non neruorum robur elanguit? quo-
modo nō desiderabilis filij aspectus illum cō-
mouit? Admiratione dignum autem est, etiā
Isaac intueri. Quemadmodum enim Abrahā
Deo, sic & iste patri obtemperauit. Et quē-
admodum ille Deo iubēte ut mactaret, nō ra-
tionem poscebat, sic & hic patre constringē-
te, & in aram offerente, nō interrogauit qua
de causa sic faceret, sed paterno imperio subie-
ctus fuit. Hic eundem patrem et sacrificum
cernere

cernere erat, et hostiam sine cruore oblatam,
holocaustum sine igne, mortis et resurrectionis
figuram. Interfecit filium, & nō interfes-
cit. Non manu, sed uolūtate interfecit. Deus
autem propterea iussit, non ut sanguinis effu-
sionem uideret, sed ut Abraham mentem tibi
demonstraret, ut illius promptitudinem, in to-
tius orbis meditullio celebraret, ut omnes ex
eo doceret Dei mandata, tum liberis, tum na-
turæ, tum rebus omnibus, tum ipsi etiam ani-
mæ anteponenda esse. Descendit igitur uiuen-
tem huius rei testem Isaac habens. Quam igitur
ueniam huius rei impetrabimus? quam
defensionem asseremus, si hunc tam præclar-
um uirū, tanta cum alacritate uidemus Deo
obtemperasse, ac omnibus in rebus illi cessisse?
nos hoc ipsum moleste aut grauate feremus?
Non igitur luctum, nō calamitatis magnitu-
dinē asseras, sed illud cōsidera, quod hoc tam
grauis dolore superior ille fuit. Satis aut fuit,
quod Dei mandatum illius mentem conturba-
uit, quod in perplexitatem illum cōiecit, quod

fidē eius præteritis rebus exagitasset. Quis enim præter Abraham ipsum nō putasset dolum fuisse atq; imposturam ea omnia, quæ de multitudine generis & nepotum a Deo narrabantur? Modestiam autem Iob, & animi tanta in calamitate moderationem, nihilominus quis admirari debet, quod homo tāta uirtute, post tot eleemosynas, post tantam humanitatem, cum nihil sibi, nihil liberis mali consciret, cum tantam calamitatem, tam nouam, tam inexpectatā, eamq; ne sceleratissimis quidem hominibus contingentem, oculis usurpasset. Neq; fecit quod uulgus hominum solet, neq; uirtutem infructuosam iudicauit, neq; male præteritæ uitæ consultum esse arbitrabatur. Itaq; utrūq; horum nō laudare modo, sed illorū uirtutē imitari atq; æmulari oportet. Sed dicet aliquis: At illi admirabiles uiri erant. Certe admirabiles, et magni erāt. A nobis tamen maior quæritur religio q̄ ab illis, qui antiquam uiuendi formam sequebātur.

Mat. v Nisi enim abundauerit iustitia uestra plus
quam

quam scribarum aut pharisæorum, nō ingre-
diemini in regnū cœlorū. Omnino igitur mo-
deratione utamur, & hæc atq; ea, quæ de re-
surrectione, et de sanctis istis dicta sunt, ani-
mo repetentes, perpetuò mentes nostras trā-
quilemus: non modo cum mœror obiectus no-
bis est, sed etiam cum uacui ab omni dolore su-
mus. Ego itaq; cum nemo molestia aliqua an-
gitur, nūc uerba de hīs feci, ut quando in ali-
quam calamitatem incidimus, horum recorda-
tione freti, permagnam consolationem capia-
mus. Milites enim in rebus pacatis, res bellis
cas meditantur, ut pugna ingruente, & tem-
poribus peritiam desiderantibus, oportune
artificium suū demonstrent, si in rebus tran-
quillis diligēter se exercuerit. Nos igitur tū
arma, tum medicinam, rebus iam pacatis, præ-
paremus, ut si quando perturbationes rerum
graues, uel ærumnæ, uel dolores inuadant, ar-
mati bene, & undiq; aduersus omnes insultus
diaboli stipati, multa cum peritia illam de-
pellamus, et recta ratione, uerbo Dei, bono-

rum exemplis, omni denique uia nos muniamus.
 Sic enim poterimus & præsentem uitam cū
 tranquillitate degere, & regnum cœlorū in
 Christo Iesu participare: Cui cum patre &
 spiritu sancto sit honor, et imperium, in
 sæcula sæculorum. Amen.

Finis.

Erratorum annotatiuncula.

Sicubi distinctiones desiderabis, aut accentus per
 peram ac non suo loco positos, vel omnino omis-
 sos deprehendes, tui erit candoris, lector, pro tuo
 arbitrio emendare. Hæc sunt pauca quæ
 nos inter imprimendum adnotauimus.

In epist. dedic. pagina 2. versu 24. lege, multarū
 meritiū. 7. 23. ἐνεργάφης. 9. 14. οἰκείου. eadē 22. ἡγούμενος.
 13. 24. νόμου. 14. 22. πύθωνται. 16. 4. πῦρ ἡ. 19. 5.
 διεπίρρουσι. 22. 23. ἐκώσμησας. 24. 20. ἐπὶ πόρῳ. 35. Λουγ-
 δ' ἄνῳ.

Errata quæ relecto libro latino depre- hensa sunt.

Pag. 5. ver. 7. passis manibus causam suorum sub-
 leuans. 11. 4. Sin animo perturb. 16. 17. alienis reb.
 totus exornatur. 20. 12. ab illo: Sic etenim Christus
 tribet. Si dext' &c. eadē 15 Hoc nēpe præcipit ut a
 micos.

21.14 cōmunicare permittamus. 22.3. deinde si in-
gemueris, ac, 23.2. neq; te ad illecebras, 24.1. delapsi
fūt. 27.8. attulitei q hoc. 28.13 effecit eū q hoc susce-
pit. 32.6 q Patriarchas reprehēdūt, q. 38.16 in foro
video. 40.3. nō ideo fiunt vt fleas. Eadē 21. Deum
enim illud esse. 41.17. Ita& in reb. 44.16 nō credit.
48.11 triplices admoueantur.

LONDINI
Apud Reynerum Vuolfium in
Cæmiterio Diui Pauli
ad signum ænci ser-
pentis.
ANNO. M. D. XLIII.
Mense Augusto.

ἡ ἀγάπη οὐ ζητοῖ τὰ ἑαυτῆς

Charitas non quarit que sua sunt.

Patiens est, non invidet, omnia suffert.

μακροθυμεῖ, οὐ ζητοῖ, πάντα σιγῇ

